

Upravništvo: Ljubljana, Puconjčeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24.

Enkratni oddelki: Ljubljana, Puconjčeva
ulica 5. — Telefon 31-22, 31-24.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Računi pri post. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Ishaja vsak dan raven ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo: Ljubljana, Puconjčeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Sovjetska katastrofa pri Kijevu

380.000 sovjetskih vojakov ujetih — 50 sovjetskih divizij uničenih — Industrijska kotlina ob Doncu ogrožena — Petrograd v plamenih — Občutne izgube sovjetske mornarice

Hitlerjevega glavnega stana, 23. sept. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo: Ko se poskusi sovražnih v prostoru vzhodno od Kijeva stisnjenih sil, da bi prodre obroč, niso posrečili, je opaziti, kakor je bilo objavljeno v posebnem poročilu, kako razsulo sovražnika čim dalje bolj narašča. Na mnogih krajih so sovjetski častniki in komisariji strahopetno zbežali in zapustili čete, da bi se vsak zase rešil na varno. Kljub temu niso mogli uiti svoji usodi.

Število v tej bitki ujetih se je medtem povzpelo približno na 380.000. Nad 570 oklopnih bojnih vozov in 2100 topov je bilo doslej zaplenjenih ali uničenih. Te številke še stalno naraščajo. 50 sovjetskih divizij se lahko smatra za popolnoma uničenih. Med ujetniki je tudi vrhovni poveljnik 5. ruske armije.

Razen že omenjenih armij sta si za srečni potek bitke pridobila posebne zasluge tudi armiji generala vitezja v. Weichsa in pehotnega generala Stülpnagla.

V borbi proti sovjetskim pomorskimi vojnimi silam in transportnim ladjam so dosegle letalske sile tudi večerj velike uspehe. Strmoglavska bojna letala so južno od Odese z bombami povzročila požar na neki križarki, hudo so zadela neko torpedovko in en stražni čoln ter uničila 9 tovornih ladij s skupno 15.000 br. reg. tonami. Na vodah okrog Kronštata so letalske sile potopile eno križarko in en rušilec. Neka druga križarka in 2 rušilca so bili zadeti. Ena petrolejska ladja se je vnela.

Nadalje so bile učinkovito napadene vojaške naprave v Petrogradu, nadalje so sovražne železniške zveze okrog Brjanska in Harkova, kakor tudi na Krimu.

V borbi proti britanskim oskrbi po morju so letalske sile v zadnji noči vzhodno od izliva Humberja potopile trgovsko ladjo z 8.000 br. reg. tonami ter bombardirale loko Great Yarmouth.

V borbi proti sovražnemu letalskemu napadu na neki konvoj so minolovci sestrelili 4 angleška letala.

Sovražna letala se nad državnim ozemljem niso pojavila ne podnevi ne ponoči.

Stockholm, 23. sept. d. Velika uničevalna bitka vzhodno od Kijeva se nadaljuje in je po najnovejših poročilih še mnogo večja obsega, kakor so sprva domnevali. Po zadnjih nemških podatkih je število sovjetskih ruskih vojnih ujetnikov, ki so na tem področju padli v nemške roke, naraslo že na 380.000 mož in še neprestano narašča. V borbi za Kijev je bilo uničenih 50 sovjetskih divizij. Sovjetska vojska je izgubila tu ogromno nenadomestljivega vojnega materiala. Med tem se nemško prodiranje nezadržno nadaljuje v smeri proti Doncu in doslej sovjetskim četam navzlic obupnim protinapadom na nobeni točki ni uspelo ustaviti naglega nemškega napredovanja. Za sovjetske oborožene sile življenska važna industrijska kotlina ob Doncu je že neposredno ogrožena.

Na osrednjem bojišču se položaj ni bistveno izpremenil. Borbe so tu manjšega obsega.

Vesti o strahoviti bitki za Petrograd postajajo od dneva do dneva bolj alarmantne. Po zadnjih informacijah je južni del mesta že skoraj popolnoma porušen. Na mestu pa še vedno treskajo nemške bombe in granate. Prebivalstvo se stiska po severnejših okrajih, ki doslej od nemškega ognja še niso bili prizadeti v tolikšni meri. Noč in dan divjajo v mestu silni požari. Porušenih je bilo tudi več stolpov, v katerih so nameščeni vodovodni rezervoarji, kar je imelo za mnoge mestne okraje zelo tragične posledice, ker je prebivalstvo ostalo brez pitne vode. V druge svrhe je k sreči na razpolago več vodnih prekopov, ki križajo mesto in iz katerih se lahko jemlje voda za gašenje požarov. Položaj prebivalstva je skrajno žalosten. Ljudje spe po parkih po kletah, pod stopnišči in kjer še drugod najdejo prostora. Opazilo se je, da so vojaki, ki jih Vorosilov tira v obrambo, že zelo pomanjkljivo opremljeni. Municije utegnejo imeti sovjetske čete še na razpolago, sodeč po obrabnem ognju, ki je še dokaj močan. Čeprav so na posameznih točkah nemški udarni oddelki že prodrl med obrambni sistem Petrograda, pa sovjetske topniške baterije z glavnih postojank še zmerom odgovarjajo.

Nemško letalstvo in težko topništvo neprestano rušita sovjetske baterije na otoku Todleben, ki leži med Petrogradom in Kronštatom. Tudi topovske baterije na Kronštatu so pod neprestanim nemškim ognjem in jih je bilo že mnogo uničenih. Sovjetska vojna mornarica pred Kronštatom je utrpela silovite udarce. Oklopnica »Oktobrska revolucija« je utrpela od nemških bomb tako hude poškodbe, da je bila izločena iz borbe. Na Baltiku je ostala sedaj Sovjetom ena sama sposobna bojna ladja, namreč »Marat« s 23.060 tonami, najnovejša nemška vesi pa pravijo, da je bil tudi »Marat« že 18. septembra hudo poškodovan. Enako sta bili poškodovani tudi oklopni križarki »Kirov« in »Maksim Gor'ki«, ki imata po 16.900 ton. Tako so ostale še preostale sovjetske postojanke na Baltiku brez prave obrambe z morske strani.

Večji del lažjih edinic sovjetske vojne mornarice na Baltiku je bila že prej evakuiran po Stalinovem prekopu, ki ga pa večina lahkih edinic že ni mogla več parirati, marveč je običajna v njem.

Finske čete, ki operirajo na severu, so po ogorčenih borbah zasedle še preostale otoke na Ladoškem jezeru, ki so jih doslej še držale sovjetskoruske čete. Najvažnejši med temi otoki je Valamo z znamenitim grško-katoliškim samostanom, ki pa so ga sovjetske oblasti zadnji čas spreminile v vojaški lokal in zabavišče stranke.

S finskega bojišča

Helsinki, 23. sept. s. Ker so finske čete zavzele obalo Ladoškega jezera, so bili Rusi prisiljeni umakniti se tudi z otokov Valamo, Ristisareet, Nokerito, Leinesenmaa, Rahmansaai in drugih. Sovjeti so razdeljali vse naprave na teh otokih. Le na otoku Valamo je ostala nedotaknjena glavna cerkev starega samostana.

V zadnjih 48 urah nobeno sovjetsko letalo ni napadlo Finske. Na Karelski ožini so finski lovci v bližini Ullile sestrelili 3 sovjetske lovce, četrtega pa hudo poškodovali. Protiletalsko topništvo je blizu Rajakijaja sestrelilo 3, blizu Aunusa pa še 4 sovjetska letala. Finski bombniki so znova bombardirali postajo v Petrozavodsku.

Finska osvoboditev vzhodne Karelije

Helsinki, 23. sept. s. Predsednik finskega parlamenta je v zvezi z osvoboditvijo vzhodne Karelije v ponedeljek poslal finskim četam na fronti naslednji pozdrav:

Ko so finske čete prekoračile državne meje, niso stopile na tuja tla, zakaj v vzhodni Kareliji so vrel najbogatejši izvirki pravišstva našega naroda. Ne verjamem, da bi se bilo boljševo posrečilo popolnoma izkoreniniti duha finskega narodnega epa. Vi, finski vojaki prinašate tjakač sedaj v zameno svobodo, življenje in luč.

Malenkostne finske izgube

Stockholm, 23. sept. d. Dasi doslej niso bili objavljeni nikakoli službeni podatki o finških izgubah v vojni proti Sovjetski Rusiji, cenijo švedski vojaški izvedenci finske izgube na 25.000 do 30.000 mrtvih. Število mrtvih in pogrešanih dosega 27% celokupnih finških izgub v primeri s 40% v finsko-ruski vojni l. 1939-40. Celokupne finske izgube utegnejo sedaj znašati 100 do 120 tisoč mož. Težkih ranjenecv je le 20% skupnega števila ranjenecv proti 40% v prvi zimski vojni med Finsko in Sovjetsko zvezo. V teh okoliščinah je bilo mogoče 43% vseh ranjenecv poslati iz bolnišnic zopet na bojišče. V splošnem so torej finske izgube v sedanjih vojni manj težke, kakor so bile v prvi vojni. Deloma je to treba pripisovati tudi ugodnim temperaturam, dočim se je prva vojna razvijala v ostri zimi.

Smrt sovjetskega generala na bojišču

Berlin, 23. sept. s. Nemški vojaki, ki so te dni osvojili eno izmed utrdb v petrogradskem obrambnem sistemu, so našli v njej truplo poveljnika 42. sovjetske armije. Bržkone je general prišel v prvo črto, da bi opogumil vojske k nadaljnjemu obupnemu odporu ter je tam našel smrt. Sovjetski ujetniki, ki so pripadali njegovi armiji, so poročali, da si je politični komisar armije sam vzel življenje. Res so pozneje našli tudi njegovo truplo.

Veliki uspehi nemškega letalstva

Berlin, 23. sept. s. V osrednjem odseku je nemško letalstvo z velikim uspehom napadlo zbirališča čet in močne sovjetske kolone. Sovražnik je imel najtežje človeške izgube in je bilo uničenega mnogo vojnega materiala in motornih vozil. V teku teh akcij je bila porušena z bombami neka tovarna letal. Na tleh je bilo uničenih 5 letal, najmanj 10 pa je bilo poškodovanih. Druge močne nemške letalske enice so razvile akcije v odseku Petrograda ob podpiranju kopnih sil. Neprestano so bombniki odmetavali svoje tovore bomb na utrjene postojanke sovražnika, na motorna vozila in na korakajoče kolone. V teku 22. septembra je nemško letalstvo napadlo in kratkih presledkih pomorsko utrdbo Kronštad, dočim so manjše skupine očistile otok Oesel in onespobile za borbo številne topovske postojanke sovjetske mornarice in protiletalskega topništva. Sovjetska bojna ladja »Oktobrska revolucija«, ki so jo bombe nemškega letalstva 21. septembra hudo poškodovale, spada z bojno ladjo »Marat«, ki je bila zadeta 18. septembra, v skupino najmočnejših ladij sovjetske mornarice. »Oktobrska revolucija« izpodriva 23.256 ton in je oborožena z 12 305-milimetrskimi topovi, 16 120-milimetrskimi topovi ter z manjšimi topovi 75 milimetrov kalibra. Ima štiri torpede 450 mm cevi. Opremljena je tudi s katalapultom za letala. Ko je bila ladja l. 1931. modernizirana, je bila opremljena tudi z močnimi žerjavi za spuščanje torpednih čolnov v vodo. Posadka šteje 1230 mož.

Napad na sovjetsko brodovje pri Kronštatu

Berlin, 23. sept. d. O nemškem bombnem napadu na sovjetsko rusko vojno brodovje v lukji Kronštad pred Petrogradom so bile snoči s pristojnega mesta objavljene še naslednje podrobnosti:

Ko so nemška letala v nedeljo prodrla proti Kronštatu, jih je sprejel izredno močen obrambni ogenj protiletalskega orožja s sovjetskih baterij na obali. Nemška letala so z bombami pogodila sovjetsko rusko bojno ladjo »Oktobrska revolucija«, ki sta jo zadeli dve bombi v sredino. Bombe so očitno povzročile nadaljnjo eksplozijo na ladji, ki je docela raztrgala ladjni kljun. Iz notranjosti sovjetsko-ruske bojne ladje so udarili plameni. Šest bomb je padlo razen tega v neposredno bližino sovražne bojne ladje. Z dvema bombama je bila nato v polno zadeta sovjetsko-ruska težka križarka »Kirov« ter še neka druga težka križarka, katere imena pa ni bilo mogoče razbrati. Ta križarka je bila zadeta od štirih bomb. Po eksploziji nemških letalskih bomb, sta obe križarki pričeli goreti. Po ena bomba je zadela še tri sovražnikove rušilce ter neko ladjo za polaganje min. Tudi te štiri ladje so pričele goreti. Neka sovjetska topničarka je po bombnem zadetku eksplodirala in jo je raztrgalo na kose. Preostale razbitine ladje so se naglo potopile. Z bombami je bil nadalje pogoden na kljuno sovražni tovorni parnik s približno 2000 tonami. Tudi ta parnik se je potopil. Vse te ladje so bile zadete od težkih nemških bomb iste vrste.

Berlin, 23. sept. s. Na petrogradski fronti sta skušala neki sovjetski rušilec in neka križarka podpirati 21. septembra operacije na kopnem pred kronštatskim zalivom. Nemško topništvo je hudo zadelo križarko. Obe ladji sta zapustili vode zaliva.

Madrid, 23. sept. d. V listu »Madrid« je zbudil veliko pozornost komentar o nemških uspehih proti sovjetski mornarici na Crnem in Vzhodnem morju. List navaja, da se je svet na uspehe nemških armad že tako navadil, da se akcije kakor zasedba baltičkih otokov Oesla, Moona in Voresa komaj še opazijo. Nemci diktirajo s topništvom, letalstvom in minami sovjetski vojni mornarici smrtno obsodbo. Po zavzetju Petrograda in Kronštata bodo Nemci tamkaj našli mnogoštevilne v gradnji se nahajajoče vojne ladje, med njimi tudi 35.000 tonsko oklopnico, sestrsko ladjo oklopnice, ki je padla Nemcem v roke pri zasedbi Nikolaeva na Crnem morju. Tudi na Crnem in Azovskem morju prizadevajo Nemci z neprestanimi učinkovitimi letalskimi napadi sovjetskemu brodovju hude izgube. Po mnenju omenjenega lista je kontrola nad Crnim morjem še važnejša kakor nad Vzhodnim morjem, ker bo imelo gospodstvo nad Crnim morjem neprečunljivo velik pomen za razvoj vojnih operacij, ki so v načrtu za bližnjo bodočnost.

Filov o borbi proti boljševizmu

Sofija, 23. sept. u. Bolgarski predsednik Filov je imel včeraj na sestanku voditeljev bolgarskih strokovnih organizacij govor, v katerem je načel tudi vprašanje o borbi proti Sovjetski zvezi. Glede na položaj Bolgari v tej vojni, je dejal: Borba proti boljševizmu je eden glavnih problemov, ki ga mora sedaj urediti bolgarska vlada. Ta borba je izredno velikega pomena, ker gre za borbo evropskih narodov proti sovražniku svobode, kulture in evropske civilizacije. Treba je, da tudi mi storimo vse za uničenje boljševizma, ki prav sedaj, kakor je že tolikokrat, zopet ogroža Bolgarijo.

Bern, 23. sept. d. Budimpeštanski dopisnik lista »Basler Nachrichten« poroča, da so se odnosi med Bolgarijo in Sovjetsko zvezo tako poostriili, da je prekinitev diplomatskih odnosov med obema državama neizbežna. Po mnenju budimpeštanskega dopisnika omenjenega lista, bi bil v tem primeru tudi neizogiben vstop Amerike v vojno.

Povratak poslanika Papena v Turčijo

Budimpešta, 23. sept. d. Kakor javlja budimpeštanski list »Maynab« v brzojavki iz Ankare, pričakujejo, da bo nemški poslanik Papen prispel danes z letalom iz Berlina v Carigrad.

Nemško-turška gospodarska pogajanja

Berlin, 23. sept. d. Kakor izjavljajo v tukajšnjih dobro informiranih krogih, trdi britanska propaganda, da so naletela pogajanja, ki jih vodi nemški gospodarski ekspert dr. Clodius v Ankari, na velike težkoče. V berlinskih krogih izjavljajo, da te informacije izražajo edino želje tistih, ki take informacije razširjajo, dokler pa pogajanja v Ankari še niso zaključena, v merodajnih nemških krogih še niso v stanju potrditi navedenih želja britanske propagande.

Attacchi aerei contro naviglio nemico

Due piccole unità gravemente danneggiate — Bombe su Micabba e Hal Far

Il Quartiere Generale della Forza Armata comunica:
Durante la scorsa notte le basi aeree di Micabba e di Hal Far (Malta) sono state nuovamente bombardate con successo dai nostri velivoli.
Aeroplani britannici hanno sorvolato la città di Bengasi e la isola di Lero, nell'E-

geo, lanciando disordinatamente alcune bombe. La difesa contraerea di Lero ha abbattuto un bimotore nemico.

Nel Mediterraneo orientale ripetuti attacchi di nostri aerei contro naviglio mercantile: due unità di piccolo tonnellaggio sono state gravemente danneggiate e debbono ritenersi perdute.

Letalski napadi na sovražne ladje

Dve manjši ladji hudo poškodovani — Bombe na Mikabo in Hal Far

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil 23. septembra naslednje 477. vojno poročilo:
V pretekli noči so naša letala znova uspešno bombardirala letalski oporišči v Mikabi in Hal Faru na Malti.
Angleška letala so se pojavila nad mestom Bengazijem in otokom Lerosom na Egejskem morju ter so nanju odvrkla brez

pravega reda nekaj bomb. Protiletalsko topništvo na Lerosu je sestrelilo eno sovražno dvomotorno letalo.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so naša letala ponovno napadla tovarne ladje. Dve ladij manjše tonaže sta bili hudo poškodovani in ju je smatrati za izgubljeni.

Beg Budjonijeve vojske proti Doncu

Obkoljeno področje s sovjetskimi četami je razbito v tri manjše dele

Milan, 23. sept. u. Posebni dopisnik »Ceciere della Sera« poroča z ukrajinske fronte: Po razbitju obrambne črte ob spodnjem Dnjepru je položaj približno naslednji: Znatne ruske sile so obkoljene vzhodno od Dnjepra. Tu so Nemci z oklopnimi silami, z močnim topništvom v sodelovanju z letalskimi oddelki, bombniki in lovci v štirih dneh razbili že obkoljeno ozemlje v tri manjše dele. Prva vreča je približno pri Konotopu, kjer je stala ruska 16. armija, ki je dobila ukaz, naj se umika proti Harkovu, govore pa, da je medtem prišel iz Moskve protiukaz, naj krene proti Kijevu. Ti dve povelji sta imeli skupno to napako, da nista upoštevali moči nemških čet, ki so obkolile omenjeno armijo. Poveljnik 16. armije se ni mogel pomikati niti proti vzhodu niti proti zapadu, ker je bil tesno obkrožen od ognjenega in železnega obroča in se je zdelo, da nima drugega izhoda, kakor da se vda ali se spusti v borbo do popolnega uničenja. Obkrožena ruska vojska si je izbrala drugo pot ter se sedaj pri Konotopu bori na življenje in smrt.

Druga velika vreča je na vzhodu Kijeva, oddaljena kakih 20 km od mesta, ki je v nemški posesti. V tej pasti sta ruska 37. in 26. armija, ki izvajata najhujši pritisk proti severovzhodu v smeri ceste Nosovka-Nježin s ciljem, razbiti obroč, ki jih loči od ruskih čet pri Konotopu, ter se združiti s temi silami, da bi se potem lahko izvršil skupni umik proti Doneški kotlini.

Tretja vreča je približno na ozemlju Pri-luki-Poltava in je po svoji sili največja, kajti tu sta odrezani ruska 2. in 28. armija, ki prodirata proti Harkovu, dasi je to mesto menda že popolnoma obkroženo od nemških sil. Nad vsemi obkroženimi ruskimi četami neprestano krožijo nemški lovci in bombniki, ki neusmiljeno razbijajo avtomobilske kolone, kolone topništva, motorizirane skupine ter ogromno vozatstvo teh odrezanih armij.

V vseh treh odsekih se onaža, da udarna sila obkoljenih ruskih vojsk peša iz Berlina poroča, da posamezni poveljniki že zapuščajo svoje enice ter beže na bombnikih in lovskih letalih v ozadje. Vse odrezane sile sovjetskih vojsk so danes v veliki zadregi, ker ne vedo, ali naj krenejo na vzhod ali na zapad. Kamor koli se obrnejo, občutijo silovit pritisk nemškega obsega, ki postaja vedno tesnejši.

Zunaj teh vrec, na levem bregu srednjega Dnjepra, se je nekaterim divizijam Budjonijeve vojske posrečilo odtegniti se grozeči obkolitvi ter se sedaj umikajo s pri-lčno brzino na Donec. Tam ukis se vrš med

nepristanimi boji, kajti maršal Budjonij uporablja del svojih vojsk za kritje in čuvanje umika. Proti vzhodu se pomikajo goste množice vojakov, ki sedajo trudni na vsak avtomobil, da jih poneso nekoliko dalje, ceste so polne topov in voz, ki jih vlečejo konji in voli, kajti po izgubi množice avtomobilov se je morala Budjonijeva vojska zateči k živalski sili. Vse to je usmerjeno v Doneško kotlino proti reki, ki naj zopet služi kot obramba in kot ovira. Ob reki so namreč že zbrani tisoči ljudi, ki neumorno kopljejo jarke, delajo utrube in pripravljajo nove postojanke, na katerih naj se ustavi umikajoča vojska.

Vse industrijske in rudniške naprave v Doneški kotlini že tri dni ne delajo več. Rudniki so zapušteni, plavži se ne kade več, tovarne za aluminij in delavnice mangan-ske industrije so prazne. Velika vojska ruskih delavcev, ki je 20 let delala v tej kotlini in dajala do 60 odstotkov težke industrije, je odposlana dalje na vzhod ali pa je nadela vojaško uniformo, da se postavi v bran prodirajočemu sovražniku.

Budimpešta, 23. sept. d. Uničevanje edine sovjetskoruskih armij, ki so bile obkoljene v Ukrajini vzhodno od Kijeva, se naglo nadaljuje. Sovjetske čete u se skušale rešiti iz nemških klešč z vrsto protinapadov, ki pa so bili vsi odbiti. Napadajoči sovjetski oddelki so bili potisnjeni dalje proti vzhodu. Po vsej verjetnosti bo poveljstvo sovjetske vojske v Ukrajini skušalo šele onkraj reke Donca reorganizirati preostale edine poraženih čet.

Lep uspeh rumunskih letalcev

Bukarešta, 23. sept. d. Kakor poročajo s pristojne rumunske vojaške strani, se je na vzhodni fronti rumunska patrila štirih lovskih letal zapletla v borbo z eskadrilo sovjetskega lovskega letalstva. Po ogorčeni borbi so Rumuni sestrelili 8 sovražnih letal, dočim so se druga razkropila. Vsa štiri rumunska letala so se nepoškodovano vrnila na svoje letališče.

Sprememba v rumunski vladi

Bukarešta, 23. sept. d. Službeno je bil objavljen odlok, s katerim je maršal Antonescu imenoval dosedanjega državnega podtajnika v ministrstvu za narodno obrambo generala Pantazija za vršilca poslovanja ministrstva za narodno obrambo za čas odsotnosti državnega vodje. Armadni general Jakobici je bil imenovan za šefa velikega generalnega štaba.

Minister Bottai v Berlinu

Berlin, 23. sept. s. Davi ob 8.05 je prispel v Berlin italijanski prosvetni minister Bottai, ki se že nekaj dni mudi v Nemčiji. Izstopil je v družbi nemškega prosvetnega ministra Rusta na anhaltski postaji, ki je bila okrašana z zastavami obeh zavezniških držav. Visokega gosta so sprejeli zastopniki zunanjega, propagandnega in prosvetnega ministrstva ter narodno-socialistične stranke. Na postajo je prišel tudi odpravnik poslov italijanskega veleposlanstva Cosmelli kot zastopnik veleposlanika Alfierija, ki ga ni v Berlinu, v družbi generalnega konzula, tiskovnega in kulturnega atašeeja, inspektorja fašizma v Nemčiji, tajnika berlinskega fašista in večje skupine Crnih straž. Oddelki članov delovne fronte je Eksc. Bottai na peronu izkazal vojaške časti. Pred postajo je bila razvrščena četa vojske, ki je pred ministrom prav tako prezentirala orožje. Skupaj s svojim nemškim tovarišem se je minister Bottai nato odpravil v hotel, kjer se je nastanil za čas svojega bivanja v Nemčiji.

Španski poslanik v Moskvi prispel v Madrid

Madrid, 23. sept. d. Španski poslanik pri vladi Sovjetske zveze Cardenas se mudi trenutno v Madridu, kamor je dopotoval na poročanje po nalogu španske vlade.

Letalski boji na zapadu

Bern, 23. sept. d. Na podlagi informacij, ki jih je dobil v hamburških listih, javlja berlinski dopisnik švicarskega lista »Basler Nachrichten«, da je bilo v Berlinu ob začetnem napadu britanskega letalstva 76 smrtnih žrtev.

Potopljena ameriška tovarna ladja

Washington, 23. sept. s. Državno tajništvo je objavilo, da je bila v islandskih vodah potopljena tovarna ladja, ki je plula pod panamsko zastavo in je bila v službi ameriške vlade. Zvedelo se je, da gre v tem primeru za 6859-tonski parnik »Pink-sta«.

Justifikacije na Hrvaškem

Zagreb, 23. sept. (DNEB). Hrvatsko notranje ministrstvo objavlja v posebnem komuniciju, da je bilo obsojenih na smrt in usmrčenih 50 židov in komunistov, ki so bili obtoženi komunistične propagande ter odgovornosti za atentat na telefonsko centralo v Zagrebu. Posebno sodišče je razen tega obsodilo na smrt še nekega muslimanskega seljaka in nekega hrvatskega mizarja, obtožena umorov. Eksekucije so bile izvršene v najkrajšem času.

Obnovite naročnino!

Disposizioni per la sottoposizione a misure di sicurezza delle persone pericolose

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto l'articolo 3 del R. D.-L. 3 maggio 1941-XIX n. 291, visto l'articolo 1 del R. D.-L. 7 giugno 1941-XIX n. 454 in relazione all'articolo 6 del Bando del DUCE del 17 maggio 1941-XIX, ritenuta l'opportunità di emanare disposizioni per la sottoposizione a misure di sicurezza delle persone moralmente, politicamente o socialmente pericolose, ordina:

Art. 1. Nella provincia di Lubiana è applicato il provvedimento del confino.

Art. 2. Esso si estende da uno a cinque anni e si sconta in una colonia od in un comune del Regno diverso dalla residenza del confinato e non appartenente alla provincia di Lubiana.

Art. 3. Possono essere assegnati al confino:

a) coloro che, avendo compiuto il 18° anno di età, svolgano od abbiano manifestato il proposito di svolgere un'attività rivolta:

a) sovvertire gli ordinamenti politici, economici o sociali della provincia o dello Stato;

a) contrastare o ad ostacolare l'azione dei poteri dell'Autorità della provincia o dello Stato.

a) recare, comunque, nocumento agli interessi Nazionali o della provincia;

b) le persone pericolose socialmente, sia per la sicurezza, che per l'ordine pubblico.

Art. 4. L'assegnazione al confino è pronunciata, su rapporto motivato del Questore, con ordinanza, a maggioranza di voti, da una Commissione provinciale composta: dal V. Prefetto che la convoca e la presiede, da un Magistrato designato dal Procuratore dello Stato, dal Questore, dal Comandante il Gruppo CC. RR. della provincia e da un Ufficiale Superiore della M. V. S. N.

Nell'ordinanza è determinata la durata.

La Commissione, ove le persone proposte per l'assegnazione al confino non siano state arrestate, può ordinarne l'immediato arresto.

Art. 5. Ogni proposta dev'essere corredata dal rapporto informativo dell'Arma dei Carabinieri, dal certificato di nascita, dalla situazione di famiglia, nonché dal certificato penale e da un altro di un medico, attestante che la persona proposta per il confino si trova in condizione da poterne sopportare il regime.

Art. 6. Entro cinque giorni dalla comunicazione della denuncia alla Commissione, di cui all'articolo precedente, questa intima, a mezzo di un agente di P. S., atto di comparizione.

Art. 7. La Commissione, prima di pronunciarsi sulla denuncia, ordina che il denunciato sia tradotto innanzi ad essa per procedere al suo interrogatorio.

All'interrogatorio può, in ogni caso, essere sostituita la contestazione scritta degli addebiti, con invito a presentare le discolpe entro quattro giorni dalla notifica dell'invito predetto.

Art. 8. Copia dell'ordinanza è comunicata, a mezzo di un agente di P. S., entro 24 ore, al confinato il quale ha facoltà di ricorrere, nel termine di giorni dieci, all'Alto Commissario, che può ridurre il periodo di assegnazione al confino od ordinarne, anche, la revoca.

Il ricorso non sospende l'esecuzione dell'ordinanza.

La decisione dell'Alto Commissario, che è definitiva, è notificata, a mezzo di agente di P. S., all'interessato.

Art. 9. Dal giorno dell'arresto decorre il periodo dell'assegnazione al confino.

Art. 10. Quando dal complesso dei fatti denunciati la Commissione non ravvisi gli estremi per l'assegnazione al confino, pronunzia ordinanza di non luogo.

Art. 11. Le ordinanze della Commissione, con l'eventuale decisione dell'Alto Commissario, sono trasmesse, con i documenti, al Ministero dell'Interno con proposte per la traduzione del confinato in un comune del Regno, oppure in una colonia e con esplicita dichiarazione se il confinato sia in grado di mantenersi coi propri mezzi.

Art. 12. Tanto nel caso di confino in un comune del Regno, quanto nel caso di confino in una colonia, il confinato ha l'obbligo di osservare tutte le prescrizioni che gli saranno impartite dall'Autorità di P. S. preposta alla sorveglianza.

Qualora il confinato tenga buona condotta, l'Alto Commissario, su proposta del Prefetto della provincia nella quale risiede, può liberarlo condizionalmente, prima del termine stabilito nell'ordinanza di assegnazione.

In tal caso il confinato è munito di foglio di via obbligatorio per recarsi nel suo comune di origine od in quello dove è autorizzato a fissare la sua dimora. Quivi l'Autorità di P. S. lo diffida a tenere buona condotta, con avvertenza che, in caso diverso, sarà rinviato al confino, con provvedimento dell'Alto Commissario fino al compimento del termine, non computato il tempo passato in libertà condizionale.

Della diffida si stende processo verbale.

Art. 14. Trascorso il periodo fissato dalla Commissione, l'Autorità di P. S. dispone il rimpatrio del confinato con foglio di via obbligatorio, previo avviso all'Alto Commissario per la provincia di Lubiana.

Art. 15. La presente ordinanza entra in vigore il giorno della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 20 settembre 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Prezzi dei cereali per la cessione all'Ente per l'alimentazione

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, visto l'articolo 3 del R. decreto-legge 3 maggio 1941-XIX n. 291 e la propria ordinanza 12 agosto 1941-XIX n. 83, vista l'ordinanza sui prezzi del 12 marzo 1941. M. s. n. 358, ritenuta la necessità di stabilire i prezzi di cessione dei cereali all'Ente provinciale per l'alimentazione, ordina:

Art. 1. Per la cessione all'Ente per l'alimentazione della provincia di Lubiana dei cereali della campagna agraria 1941 vengono fissati i seguenti prezzi, franco centri di raccolta che saranno stabiliti dall'Ente stesso:

frumento	L. 155 per quintale
segale	L. 150 per quintale
orzo	L. 145 per quintale
avena	L. 135 per quintale

Il prezzo del granturco sarà fissato con apposita ordinanza.

Art. 2. I prezzi suddetti s'intendono per merce sana, mercantile e secca, avendo i seguenti pesi base per ettolitro:

frumento	chg. 76
segale	chg. 70
orzo	chg. 58
avena	chg. 42

Per ogni chilogrammo in più o in meno sarà computata l'uno per cento in più o in meno del prezzo fissato.

Art. 3. Le percentuali d'impurità consentite sono per:

il frumento o la segale	1%
l'orzo e l'avena	2%

Per contenuti d'impurità superiori a quelli sopra indicati il prezzo subirà una riduzione in misura percentuale uguale alla percentuale di impurità riscontrata in più rispetto a quella tollerata.

Art. 4. Il prezzo della miscela di frumento e segale sarà determinato in relazione alla proporzione di frumento e segale della miscela stessa.

Art. 5. Per i cereali da seme selezionati e per i quali viene rilasciato il certificato di riconoscimento dalla Divisione Agraria dell'Alto Commissariato sarà corrisposta una maggiorazione del 30% sui prezzi di cui all'articolo 1.

Art. 6. I contravventori alla presente ordinanza sono puniti a norma dell'ordinanza sui prezzi 12 marzo 1941, M. s. n. 358.

Art. 7. La presente ordinanza entra in vigore il giorno della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 20 settembre 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Cene letošnjega žita za oddajo Prevodu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291 in svoje navedbe z dne 12. avgusta 1941-XIX, št. 83, glede na uredbo o cenah z dne 12. marca 1941, M. s. št. 358 in smatrajoč za potrebno, da se določijo cene za oddajo žita pokrajinskemu Prehrambenemu zavodu, odreja:

Člen 1. Za oddajo žita letine 1941. Prehrambenemu zavodu za Ljubljansko pokrajino se odreja te cene, franco zbirališča, katera določi ta zavod:

pšenica	L. 155.— za stot
ječmen	150.— "
ovs	145.— "
ječmen	135.— "

Koruzi se določijo cene s posebno navedbo. Člen 2. Te cene veljajo za zdravno, tržno in suho blago z naslednjim hektolitričkim tečajem:

pšenica	76 kg
ječmen	70 "
ovs	58 "
ječmen	42 "

Za vsak kilogram več ali manj se računa na določeno ceno po en odstotek več ali manj.

Člen 3. Za primest je dovoljen naslednji odstotek: pri pšenici ali 1%, pri ječmenu in ovsu 2%. Za večjo množico primesti nego je zgoraj navedena, se zniža cena za toliko odstotkov, kolikor odstotkov primesti se ugotovi nad dovoljenim odstotkom.

Člen 4. Mešanici pšenice in rži (soržici) se določijo cene glede na razmerje pšenice in rži v mešanici.

Člen 5. Pri odbranem semenskem žitu ali za katero je izdal priznalko kmetijski odelek Visokega komisariata, se cene iz čl. 1. zvišajo za 30%.

Člen 6. Kršitelji te navedbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941, M. s. št. 358.

Člen 7. Ta navedba stoji v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 20. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Hrvatski general Stancev v Genovi

Genova, 23. sept. s. Sem je prispel načelnik hrvatske vojaške misije armijski general Stancev, ki se je doslej mudil v Rimu. Z njim je prispelo tudi nekaj hrvatskih višjih častnikov. Ogledali so si razne tovarne in druge industrijske naprave. Člani misije so bili povsod zelo prisrčno sprejeti.

Florenca, 23. sept. s. Državni podtajnik hrvatskega propagandnega ministrstva Milković je prispel iz Rima v Florenco. Na postaji se ga sprejeli in pozdravili zastopniki oblasti. V Firenci je imel njegov obisk zaseben značaj.

Teološka univerza v Catanzaru pogorela

Catanzaro, 23. sept. s. Velikanski požar, ki je večerj ponoči izbruhnil, je skrajno popolnoma uničil teološko univerzo, ki je bila krasna zgradba, zgrajena pred 30 leti, okrog 2 km oddaljena od mesta.

Potresno opustošenje v Anatoliji

Ankara, 23. sept. d. O zadnjih močnih potresih v zapadni Anatoliji se je zvedelo, da so bila posebno hudo prizadeta mesta Eskişehir, Kutaja, Afion, Karahisar, Urfa in Emet. Osemlje, ki je bilo prizadeto od potresov, meri približno 200 kilometrov v premeru.

Gospodarstvo

Trgovanje s krompirjem in suhim fižolom

Prehrambeni zavod Visokega komisariata je izdal, kakor smo večerj poročali, navodila za izvajanje navedbe Visokega komisariata od 11. t. m. št. 99 o trgovanju s krompirjem in suhim fižolom. Ta navedba predpisuje obvezno prijavo pri delu krompirja in suhega fižola in mora vsak pridelovalec, ki pridelal nad 500 kg krompirja in nad 50 kg fižola svoj pridelek prijaviti Prehrambenemu zavodu v 10 dneh po spravilu. K tej določbi pojasnjuje prehrambeni zavod, da smejo pridelovalci, ki niso pridelali nad 500 kg krompirja in nad 50 kg fižola in so oproščeni prijave, ta krompir in fižol, ki so ga sami pridelali, prodati komurkoli. Ostali pridelovalci, ki so več pridelali, pa ne smejo prodati prijavljenega krompirja in fižola drugam, kakor Prehrambenemu zavodu ali ustanovam in tvrdkam, ki jih ta zavod pooblasti za nakupovanje.

Naredba Visokega komisariata določa nadalje, da se morajo pogodbe o prodaji krompirja in fižola, ki so bile sklenjene preden je ta navedba stopila v veljavo (pred 13. septembrom) prijaviti Prehrambenemu zavodu z navedbo datuma pogodbe in kupčevega naslova, če gre za množico nad 500 kg krompirja ali nad 50 kg fižola. K temu pojasnjuje Prehrambeni zavod, da so dolžni prijaviti krompir in fižol kupljen pred uveljavitvenjem navedbe, kupci krompirja in fižola, ki se morajo ravnati po navodilih. Prehrambeni zavod. Take pogodbe so veljavne, četudi niso pisane, le da se lahko dokažejo ali s pričami ali z izjavami krajevne upravne oblasti. Treba jih je le prijaviti najkasneje do 25. septembra. Pogodbe, ki bi bile prijavljene po tem dnevu ne bodo več pravno veljavne.

Kakor je iz besedila navedbe razvidno, ni treba prijaviti pogodbe o prodaji krompirja in fižola, sklenjenih pred 13. septembrom, če gre za količine pod 500 kg odnosa pod 50 kg. V zvezi z določbo navedbe Visokega Komisariata, da si morajo pooblaščenec ustanove in tvrdke prekrbeti za prevoz nakupljenih količin krompirja in fižola prevoznic, ki jih bo izdal Prehrambeni zavod ter voliti prejemni in oddajni vpisnik, pojasnjuje Prehrambeni zavod, da brez posebne prevoznice, ki jo izda zavod ali od njega pooblaščen urad, ni mogoče noben prevoz krompirja in suhega fižola v količinah nad 50 odnosa nad 10 kg. Iz tega nadalje sledi, da je za količine nad 50 kg krompirja ali 10 kg fižola potrebna prevoznica tudi v onih primerih, kjer blago proda pridelovalec, ki ni pridelal preko 500 kg krompirja ali 10 kg fižola in pridelalec lahko proda komurkoli, in v onih primerih, kjer gre za prevoz blaga, kupljenega pred uveljavitvenjem navedbe v količini izpod 500 kg krompirja in 50 kg fižola, čigar nakup sicer ni treba prijaviti. Končno opozarjamo zainteresirane, da je treba prijave in sporočila pošiljati Prehrambenemu zavodu preko občinskih uradov.

Pred uvedbo dohodninskega davka na Hrvatskem

Ob priliki otvoritve dunajskega velesejma je »Völkischer Beobachter« objavil med drugim članek hrvatskega finančnega ministra dr. Vladimira Košaka, o finančnih vprašanjih Hrvatske. Najvažnejše vprašanje hrvatske finančne politike, to je ustvaritev nove valute, je v glavnem rešeno. Saj so v prometu le še bankovci po 20 in 10 din, ki predstavljajo le drobšč, med tem ko so bankovci po 1000, 500, 100 in 50 din že zamenjani za nove bankovce po 1000 in 100 kun. V nekaj tednih bo mogoče točno ugotoviti, kakšen je končni znesek obtoka bankovcev. Že danes pa se lahko reče, da se je celotni obtok denarja od ustanovitve države Hrvatske zmanjšal za 20%. Vzrok za naraščajočo cen torej ni iskati na strani valutne politike.

Obširno se dr. Košak v članku bavi z davčno politiko. Finančno ministrstvo pripravlja dalekosežno davčno reformo. V okviru te reforme je predvidena tudi dohodnina. Za uvedbo dohodnine pa so potrebne še podrobne priprave. Nadalje gre stremeljenje za tem, da se uvede popolna davčna enakost. Razveljavljene so vse oprostitve od davkov, taks in carin, za kar niso bili merodajni samo fiskalni razlogi. Razne davčne olajšave in oprostitve so na škodo privatni inicijativi. V konkurenčni borbi ne sme nihče imeti prednosti, zaradi tega, ker ne plača davkov, ali plača manj davkov.

Hrvatsko finančno ministrstvo je te dni sestavilo začasni proračun, ki bo veljal do konca tega leta. Ta proračun bo tvoril v prvi vrsti podlago za sestavo definitivnega proračuna za leto 1942. Pri tem je bilo postavljeno načelo, da se morajo redni izdatki kriti z rednimi dohodki in se zlasti izdatki ne smejo kriti z izdajanjem bankovcev. Financiranje javnih del se mora izvršiti na osnovi državnih posojil. Dr. Košak je priznal, da obstajajo razne težkote na finančnem področju, kar je razumljivo, ker je treba šele vse na novo urediti. Hrvatska vlada pa je trdno upovedana, da bo vse te težkote odstranila.

Gospodarske vesti

— Zelenjadna razstava na ljubljanskem velesejmu od 4. do 14. oktobra bo obsegala

naslednje oddelke: a) vzgoja domačega zelenjadnega semena (solata-ledenka, fižol, grah, kapusnice, kumare, čebulček, motovilec itd.), b) pridelovanje in vzgoja zelenjadi, c) vrste naše zelenjadi, d) zelenjadna hrana, e) modeli šolskih vrtov, f) zelenjadni vrtovi v delavskih kolonijah, g) zelenjad v tujem prometu, h) izvoz zelenjadi.

— Dobave italijanskega tekstilnega blaga Hrvatski. V Zagreb se je vrnila delegacija hrvatskih tekstilnih industrijcev in predstavnikov vlade, ki se je pogajala v Italiji zaradi dobav italijanskih tekstilnih surovin in tekstilnih blaga v okviru trgovinskega sporazuma. Italija bo dobavila hrvatskim tekstilnim podjetjem predvsem one količine surovin, ki so bile naročene na podlagi prejšnjega jugoslovensko-italijanskega trgovinskega sporazuma. Italijanske tvrdke bodo blago dobavile po starih pogojih, če je italijanska tvrdka že prejela protivrednost. Predvideno je, da bo ob koncu septembra sklenjen nov trgovinski sporazum med Italijo in Hrvatsko, ki bo veljal za dobo enega leta. Na novo bodo določeni tudi kontingenti za medsebojni blagovni promet in bo v seznam vneseno tudi ono blago, ki v sedanjem sporazumu ni upoštevano, pa ga Hrvatska nujno potrebuje.

— Italijansko-slovaška trgovinska pogajanja. Iz Bratislave poročajo, da se bodo ob koncu oktobra začela v Rimu italijansko-slovaška trgovinska pogajanja, kjer bodo predvsem določeni novi kontingenti.

— Tvorica za dušik d. d. v Rušah je imela, kakor smo že kratko poročali, občni zbor delničarjev, ki je sklenil izplačati za vsako dividendo v višini 0,80 marke (za leto 1939 je znašala dividenda 12 din). Pri tem podjetju je bil že prej zainteresiran nemški kemični koncern I. G. Farbenindustrie. Na obnem zboru 12. t. m. pa je prišlo do spremembe v upravnem svetu, ki je še bolj poudarila pripadnost podjetja h koncernu I. G. Farbenindustrie. Dosedanji podpredsednik družbe dr. Heinrich Bütfisch je bil izvoljen za predsednika, za podpredsednika pa je bil izvoljen dosedanji član uprave dr. Hans Kühne (oba kot predstavnika koncerna I. G. Farbenindustrie) in dr. Heinrich Oster. (Pri nedavnih spremembah v upravi Bosanske d. d. za elektrino, Jajce, je bil dr. Kühne izvoljen za predsednika, dr. Bütfisch pa za podpredsednika). V upravi družbe so ostali še Heinrich Gattineau, Ludvik Hofgartner in Ing. Platzer, na novo pa so bili izvoljeni dr. Oton Blanke iz Maribora in dr. Karel Mayer iz Troisdorfa, med tem ko je bil za vodjo obrata postavljen dolgoletni prokurist inž. Robert Mader.

— Prva statistika zaposlenih delavcev in nameščenec na Hrvatskem. Po podatkih, ki jih je objavila središnica za zavarovanje delavcev v Zagrebu (Prej Suzor) je bilo v maju zaposlenih v vsej Hrvatski 221.121 delavcev in nameščenec. V tem številu so upoštevani tudi nameščenci, ki so zavarovani pri bolniški blagajni »Merkurja« (teh je bilo 15.594). Skupna zavarovana međa je znašala 208,3 milijona kun.

— Prenos sedežev podjetij iz Beograda. Pred leti so številna podjetja iz davčnih in drugih ozirov prenesla svoje sedeže v Beograd. Glede na spremenjene razmere pa sedaj ta podjetja zopet zapuščajo Beograd. Tako je Jurja grofa Thurnskega je-kla na Ravnah prenesla sedež družbe iz Beograda v Guštanje-Ravne. Velikobekereška tvornica sladkorja d. d. pa je prenesla svoj sedež iz Beograda v Veliki Bečker.

— Radio je kulturna potreba. Dandanes hitro živimo, bliskovito se menjavajo dogodki v svetu, zato nam je radio nujno potreben in zato tudi pri nas številni radijski naročniki raste. Na letošnjem ljubljanskem velesejmu bodo razstavljeni radijski aparati vodilnih znamk. Preden si nabavite nov aparat, si oglejte to razstavo.

Pojasnila o prodaji dragocenosti

V pojasnilu k določbam Kr. zakonskega dekreta z dne 3. septembra 1941-XIX, št. 882, ki je bil objavljen 6. t. m. »Službenem listu« št. 62, objavlja Visoki komisar:

1. Dentisti in lastniki drugih delavnic dragocenih stvari so dolžni predložiti svoje inventarje. Proučuje se še vprašanje, ali bodo lahko še nadalje dobavljali dragoceni material svojim odjemalcem.

2. Popravljalna dela se lahko še nadaljujejo, čeprav je treba rabiti dragocene snovi, kolikor prihajajo v poštev za obrtniško uporabo.

3. Izključujo se lahko iz inventarjev predmeti kakor očala, polnilna peresa in drugi, pri katerih služijo dragocene snovi le v okras ali kot stranski del.

4. Zlato in srebro se lahko rabita pri izdelovanju cerkvenih vezenin, bander, praporov, obšivov, vojaških in drugih našivov. Tako izdelani predmeti se lahko še nadalje tudi prodajajo.

Eventualna nadaljnja vprašanja, ki bi se nanašala na to stvar, je treba predložiti VIII. oddelku Visokega komisariata.

Bombe na Jütland

Stockholm, 23. sept. s. Angleški letala so metala zažgalne bombe na Jütland.

ZAHVALA

Iz dna srca se zahvaljujemo za vse premožne usne in pismene izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadni smrti našega nadve ljubljenega moža in očeta, gospoda

ing. Jana Hamrla

Globoko žaloval sprejmite vsi, ki ste v tako velikem številu počastili dragoga pokojnika na njegovi poslednji poti v Kočevju in v Ljubljani, pokrili njegovo gomilo s cvetjem in nam skušali ublažiti našo veliko bol.

LJUBLJANA — KOČEVJE, dne 23. septembra 1941.

Globoko užalostena vdova
z otroci.

Določbe o varnostnih odredbah proti nevarnim osebam

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, na podlagi čl. 1. kr. ukaza z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454, v zvezi s členom 6. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX, št. 452 in členom 6. Ducevega razglasa z dne 17. maja 1941-XIX in smatrajoč za ustrezno, da se izdajo določbe za postavitve varnostnih, politično ali socialno nevarnih oseb pod varnostne ukrepe, odreja:

Člen 1. V Ljubljanski pokrajini se uporablja konfiniranje.

Člen 2. Konfinacija traja od enega do petih let in se prestaja v kaki koloniji ali občini Kraljevine, različni od konfinirančevega bivališča ter zunaj Ljubljanske pokrajine.

Člen 3. Konfinirati se morejo: a) tisti, ki bi po dovršenem 18. letu starosti delovali ali bi pokazali namero delovati v smislu: da bi se porušila politična, gospodarska ali socialna ureditve pokrajine ali države; da bi se zoperstavljali izvrševanju oblasti po pokrajinskih ali državnih oblastih ali da bi ga ovirali; da bi kakor koli škodovali državnim ali pokrajinskim interesom; b) osebe, ki so socialno nevarne tako glede varnosti kakor za javni red.

Člen 4. Konfinacijo izreče na obrazloženo poročilo kvestorjevo z večino glasov pokrajinska komisija z odlokom; komisija je sestavljena iz podprefekta, ki jo sklicuje in ji predseduje, iz uradnika, ki ga določi državni pravdnik, iz kvestorja, pokrajinskega glavnega poveljnika kr. karabinerjev in višjega častnika M. V. S. N. V odloku se določi trajanje konfinacije. Če za konfinacijo predlagane osebe še niso v zaporu, more komisija odrediti takojšnji zapor.

Člen 5. Vsak predlog mora biti opremljen s pojasnilnim poročilom karabinerjev, rojstnim listom, poročilom o rodbinskem stanju kakor tudi s kazenskim listom in izprijevalom, ki ga izda zdravnik, da je za konfinacijo predlagana oseba sposobna prenašati konfiniranje.

Člen 6. V prednem členu omenjena komisija vroči v petih dneh po prejemu ovadbe ovadenco po organu javne varnosti poziv, da se zgledi pri njej.

Člen 7. Preden odloči o ovadbi, odredi komisija, da pridejo ovadenca pred njo, da ga zasliši. Osebo zasliševanje pa se lahko vselej nadomesti s pismenim sporočilom ovadencu o obdobjih in pozivom, da vloži svoj zagovor v štirih dneh po vročitvi poziva.

Člen 8. En primerek odloka se priobči po organu javne varnosti v 24 urah konfiniranca; ta ima pravico pritožbe v 10 dneh na Visokega Komisariata, ki lahko zniža čas konfinacije ali pa tudi lahko odloč razveljavi. Pritožba ne odloži izvršitve odloka. Odločba Visokega Komisariata je dokončna in se vroči prizadeti stranki po organu javne varnosti.

Člen 9. Konfinacijska doba začne teči z dnem, ko se konfinirane zapre.

Člen 10. Če komisija v celotnem ovadenem dejanskem stanju ne vidi pogojev za konfinacijo, izda odločbo o zavrnitvi.

Člen 11. Komisijski odloki z morebitno odločbo Visokega Komisariata se pošljejo z listinami vred ministrstvu za notranje posle s predlogom, da je odvzeti konfiniranca v kako občino Kraljevine ali v kolonijo, in z izrečnim pristavkom, da li se more konfinirane sam vzdrževati.

Člen 12. Bodisi da je konfiniranca določeno prisilno bivanje v kaki občini Kralje-

vine ali pa v kaki koloniji, mora spoljevat vse, kar mu predpiše oblastvo javne varnosti, ki mu je določeno za nadzorovanje.

Člen 13. Če se konfinirane vede dobro, ga more Visoki Komisar na predlog prefekta tiste pokrajine, kjer je konfiniran, pred rokom, določenim v konfinacijskem odloku, pogojno oprestiti konfinaciji. V takem primeru dobi konfinirane prisilno potovnico za potovanje v domačo občino ali v občino, kjer se mu je dovolila naselitev. Tamka ga oblastvo javne varnosti pozove, naj se vede dobro, z opozoritvijo, da bi bil z odredbo Visokega Komisariata sicer zopet poslan v konfinacijo do preteka konfinacijskega roka, v katerega se pa ne šteje čas, ki ga je prebil v pogojni prostosti. O tem pozivu se napravi zapisnik.

Člen 14. Ko preteče čas, ki ga je določila komisija,

Mesna juha

Mnogim se dozdeva, da brez mesa in do-
bre mesne juhe življenje ni lahko in vred-
no življenja. V teh časih, ko je poraba me-
sa omejena, je to vprašanje, ki zasluži ne-
koliko besed.

Mesna juha ni nič drugega nego vodni
izvleček prekuhanega, večinoma govejega
mesa in vsebuje po znanem raziskovalcu
področja prehrane prof. Nordenu 97 od-
stotkov vode in 3 odstotke trdnih snovi.
Med temi trdnimi snovmi je 0,3 odstotka
proteinov, raznih razpadnih produktov 1,9
odstotka, tistih 0,7 odstotka, soli 0,5 odstot-
ka. Iz števil je razvidno, da ima juha
prav malo redilnih snovi, med tem ko ima
dosti dušikovih snovi, ki predstavljajo pro-
izvode presnove, to je zadnje proizvode raz-
padanja beljakovinskih snovi, ki jih telo
izločuje kot strupe. To so n. p. kreatin,
kreatinin, purinske snovi itd. Poleg teh du-
šikovih spojin je omeniti še glikogen (ži-
valski škrob) in mlečno kislino. Razen tega
nahajamo med trdnimi sestavinami juhe
mnogo gnojnih snovi in rudinskih soli,
med katerimi prevladujejo fosfati in kali-

jeve soli. Beljakovine, ki predstavljajo naj-
važnejšo redilno sestavino, se v vreli vodi
sesirijo in ostanejo v mesu, tako da ni v
juhi sami praktično nobenih redilnih snovi.

Kako se je moglo tedaj tako razširiti

mnenje, da ima mesna juha veliko ulogo

za prehrano človeškega telesa?

Stvar je ta, da domnevna krepčilna spo-
sobnost juhe ne izvira od kakšne posebne
količine hranilnih snovi, temveč od soli in
drugih spojin, ki pospešujejo izločevanje v
želodcu in dajejo občutek ugodja. Če so
obisti in jetra zdrava, tedaj nam škodela
goste juhe pred ostalim obedom pripravi
želodec za boljše prebavo jedi, ki bodo sle-
dile, med tem ko pomeni ista juha pravi
strup za osebo, ki imajo te organe bo-
lezni, kajti preko jeter in obisti se odstranjuje
pri zdravem človeku vsi strupi, ki jih vse-
buje mesna juha oziroma meso. Redilna
vrednost juhe po znanstvenih ugotovitvah
sploh ne presega 42 kalorij na liter teko-
vine in to je zelo malo, če hočemo podpreti
oslabele moči človeka, ki potrebuje dobre
hrane.

Isto, kar velja o juhi, velja seveda tudi
o mesnih izvlečkih, ki niso nič drugega ne-
go suhi ostanek juhe, ki smo ji odvzeli vo-
do. Zato tudi ti izvlečki ne predstavljajo
redilnega živila. Veliki fiziolog Bunge je
zapisal že l. 1889.: »O učinku mesne juhe
vemo samo to, da ugaja večini ljudi in nič
več.« To velja tudi za današnje čase. Vse
kaj drugega pa je dobro pripravljena ze-
lenjadna juha, za katero nam je na razpo-
lago tisoč receptov. Zadoštuje, da jo pri-
pravimo s svežimi zelenjavami, ki nimajo
slabega duha in ki smo jih odmerili v pra-
vem razmerju. Takšna juha je tečna, okus-
na, redilna in ne draži prebavil, zlasti pa
ne jeter in obisti. Primerna je za zdravega,
kakor za bolnega človeka. Njena redilna
vrednost znaša najmanj 264 kalorij na liter
tekočine, če smo jo pripravili s krompir-
jem, korenjem, sladko repo ali čebulo, ze-
leno in stročnicami ter ji dodali nekaj soli
in masla ali olja. 10 g masla na liter
takšne juhe popolnoma zadostuje.

Kakor vidimo, je lahko pripraviti dobro,
zdravo in redilno juho brez vsakega mesa.

uničili luteransko cerkev, ki je s svojimi
stolpi prejel obvladovanje podobno Sortavale.
Iz mesta so prirejali priljubljene izlete do
znamenitega samostana Valama, ki leži na
nekem otoku Ladoškega jezera.

Sedanja vojna je »biseru Ladoškega je-
zera«, kakor so imenovali Sortavalo, uni-
čila mnogo sijaja, a Finci poročajo, da se
je ohranila vsaj vrsta javnih poslopij in
važnih trgov.

Kako snažimo žimnice v stanovanju

Iz visokih nadstropij ne moremo vedno
nositi žimnic na dvorišče, kadar jih ho-
čemo stepati in krtačiti. Pomagamo si s
tanko, če oguljeno rjuho, ki jo pomočimo
v vodo in ožmemo, da ostane samo vlažna.
Razprostrimo jo preko žimnice kar v sobi
pri odprtem oknu ter tako stepamo. Prah
ne more v zrak, temveč se zadržuje v mo-
kro rjuhi, ki je kmalu vsa črna. Izperemo
jo, na novo razprostrimo in iztepamo da-
lje. To ponavljamo tako dolgo, da ostane
rjuha bela — znak, da ni več prahu v žim-
nici!

V dveh dneh štiri vnuki

Vsekako ni posebno pogost primer, da
bi dva zakonca v dveh dneh postala štiri-
krat stara starša. To se je zgodilo sedaj
v Eisenbergu na Turinškem. Dve hčeri ne-
ke ondote zakonske dvojice sta s presled-
kom enega dne rodili dvojčke.

Hrib se pogreza

Med krajema Packsteinom in Kirchen-
damenreuthom na Bavarskem se dviga
hrib, ki je nekoč zaslanjal pogled iz vasi
v vas. Sčasoma pa so vaščani v svoje pre-
senecanje opazili, da se je pojavil nad hri-
bom vrh cerkvenega stolpa sosedne obci-
ne, sedaj pa so vidne tudi njene hiše. Hrib
se pogreza. Znanstveniki se zelo zanimajo
za ta nenavaden naravni pojav.

Žaba ga je zadušila

Neki 63letni poljedelski delavec iz Com-
mesa v Luksemburgu je imel čudno nav-
dajo, da je požiral žive žabe. To se mu je
sedaj grdo maščevalo. Pred nekoliko dne-
vi je ujel na polju spet takšno »sladico«
in jo vtaknil v usta. Toda žaba mu je ob-
tičala tokrat v grlo in preden so mu mogli
pomagati, se je zadušil.

Prva trgovinska podmornica

Te dni je minilo 25 let, od kar je nemški
pomorski kapitan Paul König, ki je umrl
pred nekoliko leti, med svetovno vojno po-
vedel trgovinsko podmornico »Deutschland«
iz Bremna v New York in nazaj. Bila je
vožnja, ki je povzročila po vsem svetu ve-
likansko pozornost, in to tem bolj, ker je
»Deutschland« kot prva ladja novega tipa
z lahkoto predrla močno angleško blokado.
Ko se je nekega dne nenadno pojavila v pri-
stanišču v Baltimoreu, je ves svet govoril
o tem. Izpostavila je nemško izvozno blago,
ki ga je potrebovalo ameriško gospodarstvo,
in natočila v zameno nemški potrebne si-
rovine, pred vsem gumo. Nemška morna-
riška letala so podmornico na povratku po-

Corpo di Spedizione Italiana in Russia — Italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji



Lunche teorije di prigionieri sovietici in marcia verso i campi di concentramento
Velikanske kolone ruskih ujetnikov na poti v taborišča

Voda odplavila mesto

Te dni so se prebivalci mesta Johnstown
na Pensilvaniji spomnili strašnega dogo-
dka, ki je zadel njihove prednike pred 52.
leti. Dne 22. septembra 1889. je to mesto
med strahovito naravno katastrofo dobe-
sedno izginilo s površja zemlje. Šest silo-
vitih pokov je streslo njegove hiše do te-
meljev, ogromen, 900 m širok in 17 m vi-
sok val se je zlil preko nesrečnega kraja
in požrl v nekoliko minutah tisoče ljudi,
kakor tudi vse hiše, vse tovarne, mostove,
železniško postajo in vlake. Toplinice s 600

Železnice nekoč in danes

Prva železniška proga, ki je bila daljša
nego 1000 km, je bila proga z Dunaja pre-
ko Oderberga, Vroclava, Drazdan, Lipske-
ga in Hannovera do Wünnstera, dokončal
so jo in v celoti izročili prometu 1. maja
1847. Še v jeseni istega leta pa se je z
otvoritvijo proge Aachen-Hergestalt to naj-
daljše tirišče povečalo na 1526 km.

Prvo železniško progo, ki je prečkala
severnoameriško celino, so dosegli 10. maja
1869., ko so pri Promonoreu zvezali progi
druge Union Pacific in Central Pacific.
Od New Yorka do Sacramenta je merila
ta proga potem 5089 km.

Nov rekord so dosegli šele 1904., ko so
otvorili promet na celotni progi sibirske
železnice. Ta proga meri od Stolca do
Vladivostoka 10.219 km. V Mandžliju se
odcepi od sirske železnice vzhodnokitaj-
ska železnica, ki se v Haingkingu priklju-
čuje južnomandžurski, v Mukden pa ki-
tajski železnici do Pekinga. Od Pekinga
nadaljuje proga svojo pot do Hankava, od
Hankava pa dalje do Honkonga. Če upo-
števamo, da se začenja neprekinjena proga
prav za prav v Cadizu na španskem, bi
od tega mesta do Honkonga izmerili 16.721
kilometrov.

Faraonski zakladi izginili

Iz oklepnih podzemelj egiptskega narod-
nega muzeja v Kajru je izginilo po turških
poročilih več deset kilogramov najčistejšega
zlata in mnogo draguljev, ki so spadali med
tamkajšnje faraonske zaklade. Tatvina se
je zgodila v skrivnostnih okoliščinah, ki jih
doslej niso pojasnili. Škodo cenijo na mili-
jone egiptskih funtov.

delavci je odnesla voda s seboj, cele želez-
niške vozove in lokomotive je nosila na
svoji površini kakor lesene igračke.

Ob pol 5. zjutraj se je razpočil velikan-
ski jez, ki je zadrževal vodne mase veli-
kega gorskega jezera. Sedem minut pozne-
je je v pravem vesoljnem potopu utonilo
nad 3000 ljudi in kar je bilo zgradb, so se
zrušile. V eni uri je utonilo 16.000 ljudi.
Nekoliko tisoč oseb, ki so ostale žive, so
se rešilo na skoraj 2 km dolg in 17 m vi-
sok hrib ruševin. Nenaadno so se dvignili
iz ruševin plameni. Nastala je strahovita
panika, mnogi ljudje so spet poskakali v
vodo in utonili. Po treh groznih dneh je
požar končno ugasnil in je bilo mogoče za-
četi z reševalnimi deli. Vsega skupaj je
katastrofa zahtevala 21.000 človeških živ-
ljenj, dve tretjini jih je uničila voda, osta-
nke pa ogenj. Nad 3000 žrtev niso mogli
nikoli identificirati, ker so bila njihova trupa
zogljena.

Danes je Johnstown spet cvetoče mesto,
ki šteje okrog 80.000 prebivalcev, toda nje-
govih prebivalci ne bodo pozabili nikoli, kaj
se je zgodilo pred 52 leti in kako malo
šteje vse človeško delo, če se spravimo na-
denj naravne sile.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Vidite, gospod komisar,« je dejala dama
razburjeno, »tato mi niso nič drugega od-
nesli nego vse pevške note!«
»Aha,« je menil komisar, »sedaj mi pa
povejte: katerega svojih sosedov imate po-
sešno na sumu?«

»Ali je res, gospod doktor,« je vprašala
mlična mladenka, »da pomenijo rožnate bar-
ve dobro zdravje?«

Zdravnik je pokimal: »To je vsekako res.
Vi sami n. pr. ste na desni strani izredno
zdravi, na levi pa ste videti malo bolehlji.«

A NEKDOTA

Po nekem manevru je maršal Wrangel
sklical svoje častnike na kritični razgovor.
Sprejel jih je z besedami: »Gospodje, ve-
seli me, da vas vidim tako zdrave. To je
pa tudi vse, kar me je veselilo. Zbogom.«

VSAK DAN ENA



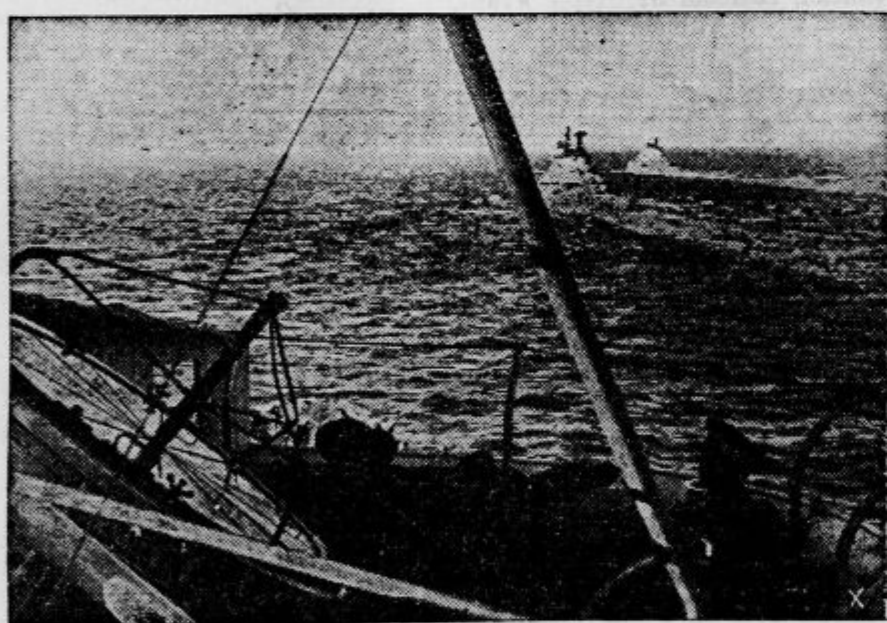
»Jaz pa naročam grah!«

Psi v monturi

Okrožnica, ki jo je izdal švicarski zvezni
vojaški urad, predpisuje, da morajo imeti
psi helvetske oborožene sile posebno unifor-
mo, in sicer bel plašček z rdečim križem in
sanitetski službi in rdeč plašček z belim
križem v službi ostalih enot.

Ta novota pa nikakor ne stremi za tem,
da bi v vrlih četveronožnih povzdignila duh
bojevitosti ali požrtvovalnosti, temveč ima
dosti bolj skromen namen: zavarovati jih
hoče, da bi ne postajali žrtev lovskih ču-
vav, kakor se je doslej prepogosto dogajalo.

Navi da guerra italiane — Italijanske vojne ladje



nel Mediterraneo — v Sredozemskem morju

Kulturni pregled

Prof. Umberto Urbani

Anton Aškerc

II.

V prejšnjem članku smo rekli, da »Ba-
lade in romances«, »Lirske pesnirje« in »No-
ve pesnirje« zadostujejo za nesmrtnost
Aškercove slave. Ksaver Meško je znal le-
po povedati o pesniku: »Prepričan sem,
da bo prej ali slej zasijala Aškercova
zvezda v novi luči. Slovenija še ni rodila
epika s tako elementarno silo.«

Češki kritik Stříbrný je pisal o Ašker-
cu: Aškerc ni uspel niti kot lirski niti kot
dramatik, toda v romancah in v baladah
je dosegel največje evropske pesnike. In-
spiracijo jemlje iz knjig in iz fantazije, iz
preteklih zgodovine in iz sveže sedanjosti,
iz Evrope in iz daljnega vzhoda, iz arhi-
vov in iz narodnega izročila; v njegovih
knjigah beremo legendo stoletij. Aškerc je
razširil obzorje slovenske poezije, on je
za Slovence to, kar je za Čeha Vrchlický:
pesnik se s posebno ljubeznijo bavi z do-
bami duhovnih in socialnih gibanj: s pozno
antičnostjo, s krščanstvom v času aposto-
lov, s početki budizma, s prepovedjo, z
Lutrovo reformacijo, z dobo inkvizicije, s
časom uporov kmetijskih slovenskih mno-
žic, z Napoleonovimi vojnami, z vojnami
južnih Slovanov proti polmesecu in s pro-
letarskim gibanjem naših dni. Vodi ga
pesniški instinkt. Podobne dobe, polne
kontrastov, so tiste, ki dajejo tem večjega
navdihnjenja epiki. Toda v Aškercu je bil
silnejši impulz misleca in v vseh svojih
priporočilih in slikah opeva pesnik veselje
nad dvigom človeštva. In ni samo pesnik,

ampak tudi reformator svojega naroda, ki
vodi ljudi od prazne vere do razuma, od
sebičnosti do ljubezni, od nevednosti do
delatnosti. Aškerc je humoristični racionalist,
budistični filantrop, ničejanski odločen
človek, je največji filozof slovenske knji-
ževnosti in obenem najstrastnejši miselni
bojovnik.

Lepo bi bilo, če bi mogli slediti dr. Pri-
jateljcu, ki je tako dobro osvetlil realizem
Aškercu in njegove dobe. S tem, da je po-
razil nemško narodno stranko, ki se je v
strahu, da bo priključeno preveč Slovanov
avstro-ogrski monarhiji, protivila aneksiji
Bosne, je prišel na oblast knez Taaffe. Slo-
vence so stopili v vladno stranko in zahte-
vali večjo svobodo in obsejnejše pravice.
Politični realizem dobe je našel odmeva
v poetičnem realizmu Aškercu, ki je rekel
o svoji Muzi: Moja Muza ni nežna, slabo-
krvna gospodična; Crnogorka je, spartan-
ka, močno in zdravo dekle. Moja Muza ne
sanja o mesečini! Ima rada svetel dan in
od sonca prižgane žarke; moja Muza ne
joka zaradi bridkih bolečin sveta; ona ki-
če na delo, ki je naša edina rešitev. S pla-
menico v levici in z bodalom v desnici ob-
svetljuje moja Muza temine in bori s ti-
ranom.

V Aškercem programu ni samo reali-
zem, iz njegove duše in njegovega tempe-
ramenta se preliva v hitrem dramatičnem
razvoju dejanja njegovih balad in romanc,
v živi plastičnosti pripovedovanja, v jed-
natem in zgoščenem dialogu, v silnem in

neprichakovanem zaključku, ki ga čisto
tvori in sam bliskovit verz. Aškercova
poezija ruši vsašpe sholastične filozofije in
preko prehodnih faz skeptičnega prihaja
pesnik do neskončnosti svobodne misli. V
Baladah in romancah je Aškerc razen so-
cialnega gibanja ob koncu preteklega sto-
letja opeval tragično preteklost svojega
naroda.

V veličastnih slikah — slikarji bi jih
primerjali z mojstrskimi deli Rembrandto-
vimi — je Aškerc naslikal zgodovino svo-
jega naroda od padca Andetrija, antične
glavne mesta Ilirov, ki so ga zavzele
Avgustove legije, do Atilevega navala
na ozemlje slovenske kraljeve Vide in od
kmetijskih uporov do Napoleonove Ilirije
oživljene

Skorzi tristo let je ugonabljala kuga
slovenske pokrajine in z ognjem in mečem
so jih pustili Turki. Avstrijski vladar ni
bil zmogel, da bi zadržal ropanje Otoma-
nov, fevdalna gospoda se je umaknila v
svoje stopičaste gradove, meščanstvo v
svoja utrjena mesta, kmetje so se pa sami
borili proti napadalcem.

Slabša od Turkov je bila fevdalna go-
spoda, ki je izžemala na grudo priklenje-
ne kmete z vedno težjimi davki.

Leta 1515. se je uprl 80.000 slovenskih
in hrvatskih kmetov proti tlačiteljem, za-
žigali so gradove in samostane. Upor je
bil udusen v krvi obenem s klicem »Za
staro pravdo«, s katerim so kmetje zahte-
vali »stare pravice«.

Ob koncu leta 1573. so se kmetje uprli
še enkrat v zvezi s hrvatskimi kmeti, ki
so jih vodili Ivan Mogač, Ilja Gregorič
in Matija Gubec. Slednjega so privedli v
Zagreb in na Markovem trgu posadili na
razbeljeni železni prestol ter kronali z ža-
rečo železno krono.

Boj pomembne trenutke upora je
Aškerc epsko prikazal. Od tega cikla, ki
se konča z grozovitim kronanjem Gubca,
je »Stava« ena najlepših pesmi, ki bi jo
mogli uvrstiti v zbirko epskih pesmi sve-
tovalne poezije.

Pesnik, ki ne ljubi romantičnih sanj ob
svitu meseca, ampak je želen sonca, po-
gasa vse luči, ko obuja tragično preteklost
svojega naroda.

Na zapuščenem polju, na Gosposvet-
skem polju, cvetu Koroške, se dviga z
bršljanom pokrita kamena skala podobna
prestopu. Ta skala je prestol slovenskih
knezo. Na tem prestolu so sedeli Borut,
Gorazd in Ingo, naš zadnji knez. Tu so
volili vladarja, kmet mu je podelil oblast,
narod mu je izročil žezlo in krono. Vladar
je prisegel, da bo vladal v blagor domovi-
ne in da bo z mečem branil pravico.

Hotel bi spomniti še na Aškercovo pe-
sem »Kralj Matjaž«, ki ga je ljudska fan-
tazija v svojih legendah ovekovečila ena-
ko kot Kraljeviča Marka. Kralj Matjaž,
zgodovinski ogrski kralj Matija Korvin, ni
vladal v Sloveniji, toda njegovo gospostvo
je segalo do ozemlja ob Muri, kjer so pre-
bivali Slovenci. Spomin na njegovo dobro-
to in na njegov dvor, ki je bil bolj itali-
janski kot ogrski, je ostal vtisnjen v spo-
minu ljudstva, ki ni verjelo, da je umrl.

Ljudska fantazija si predstavlja, da
kralj Matjaž s svojo vojsko spi pod neko
goro v neizmerni votlini. Nekega dne se
bo zgodilo, ko bo nekemu junaku uspelo
izvleči njegov meč iz nožnice, zarjavele
tekmo stoletij, in ga s tem dejanjem zbu-
diti.

V Aškercovi pesmi pripoveduje neki
starec svojim trem vnukom stare zgodbe.
Prvi vnuk hoče od starega očeta zvedeti
za pot, ki vodi do skrivnostne gore. Zado-

voljen bi bil, če bi videl zaklade, vojsko,
spečega kralja in lepo kraljico Alenčico.

Drugemu vnuku ni mnogo za mrtvega
kralja, za mrtve vojake, za mrtvo lepoto
Alenčice. Hotel bi najti zaklade in zgradi-
ti tri gradove, od teh bo dva daroval
svojim staršem, v tretjem pa bo vladal s
svojo Alenčico.

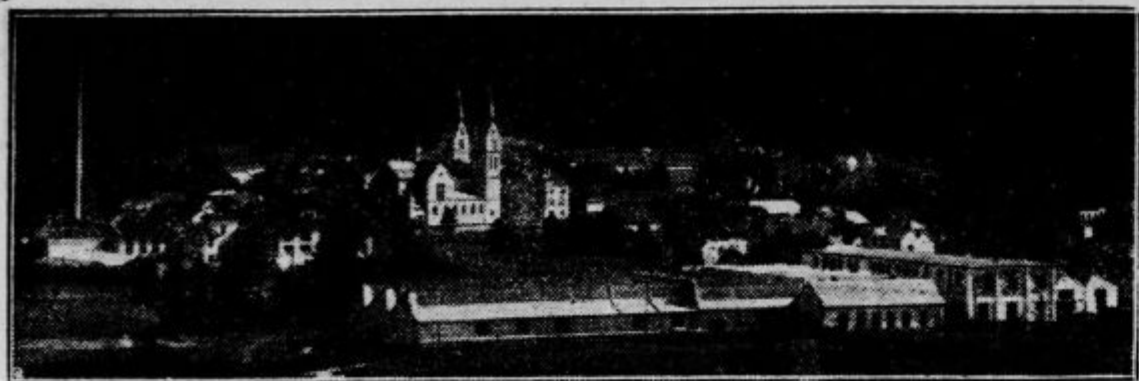
Tretji vnuk reče staremu očetu: Jaz pa
se bom ustavil pred mrtvim kraljem, ne
bom pogledal kraljice niti zakladov, v nje-
ga in njegovo vojsko bom upri pogled in
zaklad, da bo odmeval začarani grad:
»Vstani, naš voditelj, vstani, plani iz dol-
gega sna s svojimi zaspanimi vojaki, že
stoletja spiš, meč ob tvojem boku rjavi,
medtem ko tam zunaj trpi tvoj narod vse
krivice! Rja gloda tvojim junakom meče!
Planj, kralj, plani iz sna, bodi naš vodi-
telj, poženi v beg sovražnika, osvobodil
ljudstvo verig, prinesi mir med narode in
osvobodeno domovino, proslavi stoletnico
svoje poroke s kraljico!«

Kakšna poezija v tragični zgodovini na-
roda, ki je v vekomnem suženstvu skoraj
pozabil, da je bil nekdaj svoboden. Prav
malo je Aškerc našel v stvarnosti prete-
klih dni svojega naroda. Našel je kamni-
ti prestol skrit pod bršljanom v samotnem
kraju Koroške, našel je ruševine gradov
in razbeljen prestol na trgu v Zagrebu.

Vse ostalo so pravljice in miti, od legen-
de o ljubki kraljici Vidi do legend o kra-
lju Matjažu, ki spi v notranjščini gore.

Toda Aškerc, realistični pesnik, je znal
odzvati celo sence in prikazni. Pesnikovo
delo ni bilo prazno. Samo dve leti sta mi-
nili od njegove smrti, ko je že zgodovina
poklicala k upor narode, ki jih je tlačila
ali ogrožala Avstrija, da prinesejo masče-
vanje potomcem Tahija in Turna za sto-
letja zločinov in barbarstva.

Lepa je kočevska okolica



Kočevje, sredi septembra. Značilnost Kočevske je kratko poletje, ki traja le od druge polovice julija pa tja čez Veliki smaren. Že konec avgusta postajajo noči občutno hladne, dasi ko vmes posamezni dnevi še prijetno topli in zaradi tega posebno primerni za izlete v slikovito okolico. Tega užitka si ne dajo vzeti predvsem kočevski meščani, ki imajo svoje gorice v vinorodnem Maverlu. Pridruži se, prijatelj, s kolesom našemu izletu in prepričan sem, da bo očaran od krasote tega kočarskega zemlja.

Po skoraj revni cesti se poženemo proti jugozhodu, levo in desno med leševjem, ki nas pozdravlja s slovenskim pregovorom »O Mali Maši so lešniki naša« — in že po 4 km smo v Cvišljah, kjer je poleg trdnih kmetijskih domov tudi precej majhnih hišic marljivih in varnih delavcev ter rudarjev, ki so si z žulji svojih rok zgradili sicer bolj skromna, a zato tem toplejša ognjišča. Kmalu za vasio smo prispeli razjati naše konjice, kajti cesta se polagoma vzpenja skozi goste bukovne in jelove šume. Čez dobro uro hoda pride-mo v ONEK, ki leži na močnem strmim pobočju, dobrih 200 m nad Kočevjem. Že iz te vasi, ki je leta 1928. pogorela skoro

do tal in se novo sezidane hiše dvigajo kot beli cvetovi iz za težko obloženega sadnega drevja, se nam v zgodnjih jutranjih urah nudi proti jugu in zahodu prekrasen raz-gled. Kotlino okrog mesta Kočevja pokriva rahla megla, podobna mirni morski gladini, iz katere molijo hribočki kot majhni otoki. Čim bolj se dvigamo po nekod že zelo strni cesti proti vasi Lazam in romarski cerkvi Sv. Ane, tem slikovitejša postaja panorama. Zarki jutranjega sonca vedno bolj pronicajo v dolino, razpršujejo meglo in iz nje se sredi zelenih polj in travnikov, obdanih od gostih gozdov, belijo strnjeno sezidana naselja Dolga vas, Ljivod, Črni potok, Mozelj, Mačka vas, Suhi potok, Kačji potok in še dalje proti jugu, vse do Zdihovca, Banjaloke in preko Kolpe v so-sedno Hrvaško. Ko dosežemo malo nad Lazami najvišjo točko te planinske ceste z nadmorsko višino nad 840 m, se spustimo po strmi gozdni cesti navzdol po 5 km dolgi poti in pred nami se razprostira Kopriv-niška kotlina s 628 m nadmorske višine. Izredno vabljiva vas, ki leži na majhnem trgu, z lepo farno cerkvijo, trirazredno ljudsko šolo, pošto in večina enonadstropnimi hišami in vodovodom nudi izletnikom s kar štirimi krmami prijeten oddih.

Le dober kilometer po razvalini in zopet navkreber po sicer gladki in lepo izpeljani cesti. Levo in desno je sam gozd, ob čigar cestnih jajah je nagrajenih na stotine sežnjev bukovih cepanic. Grmade drv te spremljajo že skoro vso pot od Laz pa do Slabih Goric in Ovčjaka. Ob misli na bliža-jočo se zimo in visoko ceno drv po naših mestih težko doumeš pojasnjevanje drvar-ja, da stane v gozdu 1 m³ cepanic le 8 do 10 ltr. Če pa opazuješ spravljanje drv, iz po 4 in več km od ceste oddaljenih glo-belj, koder more hoditi le izredno sigurna noga bosanskega konjca, boš kmalu uver-jen, da transport do ceste zelo podraži ku-rivo, dasi zasluži Bosanec le 15 do 20 ltr od m³. Kakor drva se spravlja do ceste tu-di ogije, ki ga »kuhajo« ogarji globoko v gozdovih.

Ko smo iz Koprivnika prekoračili skozi same gozdove kakih 8 km, priemo v Sla-be gorice, naselje, ki šteje le tri obljude hišice, in kmalu potem v Ovčjak, istotako majhno vasico, katere stanovanj so po ve-čini tudi lastniki manjših vinorodnih parcel v Maverlu. Ovčjak leži na strmih pobočju; orne zemlje tu ni. Majhne njive so v tako strmih legah, da se zamorejo obdelovati le z motiko. Ko krenemo iz Ovčjaka dalje proti jugovzhodu, stopajo vedno nižje, za-čutimo precejšnjo izpremembo podnebja. Zdi se, da smo prišli iz hladne jeseni v vro-če poletje. To značilno spremembo pod-nebja označuje tudi ime kraja Topli vrh. Tu zagledaš na vzhodu skrbno negovane Maverliške vinograde s številnimi zlanca-mi, med njimi pa pomnoze vinske dvorce petičnih Kočevjarjev in Črnomljanov. Ma-verliške gorice prehajajo v skrbno obdelana polja Črnomlja, Gradaca in tja do pomnoze Metlike. Letina v goricah kaže letos prav dobro. Že se najdejo sladki grozdčki, čez mesec dni pa bomo v trgatvi.

Zanimive arheološke izkopanine v Kölnu

Pri kopanju zaklonišča so delavci našli na dobro ohranjeno rimsko palačo

Angleške zračne sile, ki tako pogosto le-tijo nad prestolnico Rena in so njihovi po-letni kronani s tako skromnim uspehom, so povzročile odkritje iz rimske dobe. Angleški letalci brez dvoma nimajo niti pojma, kaj so nemški delavci našli pri kopanju globokega in varnega zaklonišča pred le-talskimi napadi. Pravijo, da nesreče ne prinašajo samo slabo. Tega mnenja so tudi Kölnčani, ki so zdaj kar hvaležni nočnim poletom angleških letal, ki jim od časa do časa kalijo spanec, zakaj najdba, ki je bila odkrita pred nekaj dnevi, ima res da nena-vadno zgodovinsko vrednost. Pri gradnji imenovanega zaklonišča so delavci zadeli 4 do 5 metrov globoko pod zemljo v neko zasuto stavbo nenavadno popolnih arhitek-tonskih oblik in je po svoji zunanosti tak-ko zbujala misel, da je to poslopje iz rim-ske dobe. Köln brez dvoma ni potreboval tega odkritja za dokumentacijo svojega rimskega pokolenja in za prvenstvo med nemškimi mesti, zakaj »Colonia Claudia ara agrippinensis« je bila priznana kot realno dejstvo že 50 let po Kristusu. In učenjaku danes ni treba drugega kakor stopiti v muzej Wallraf Richartz, kjer bo lahko čita! v starih spisih in sarkofagih dvatisočletno zgodovino in bo mogel preči-tati v marmor izklesane besede generala Agrippe, ki je v imenu Rima začel zgodo-vino 38 let pred našo dobo s tem, da je vodil nemški narod Ublanov z desnega na levi breg Rena in ga na ta način približal Rimu prav na tistem mestu, ki je bilo naj-primernejše za zgraditev novega mesta.

Ko je delovodja opazil, kaj so njegovi delavci odkrili, je nemudoma obvestil okroglega vodjo in arheološke znanstve-nike. To se je zgodilo ponoči in vsi so pri-tekli v jama. Potopili so dragoceno najdo in v takoj pozabili na vojni namen dela, zakaj videli so nekaj mnogo lepšega. Na-slednji dan je delovodja odstopil svoje me-sto enemu najslavnejših arheologov. In tak-ko so se potrojili napori, da bi se čimprej docela izkopala nova najdba. Kakke štiri metre pod zemljo so po napornem delu izkopali obširno palačo, ki je sestavljena iz peristila, obsegajočega 20 kolon, ki so iz vulkanskega kamena ugaslih vulkanov na desni strani reke. Peristil ima obliko rimskih cest. Na severu stavbe je bila ve-lika dvorana, dekorirana s trojno vrsto stebrov. Nadalje so našli sledove najmo-dernejšega ogrevanja. Dvorana je imela dvojna tla in dvojno streho, kjer so bile napeljane svinčene cevi, ki so dovajale se-gret zrak iz peči v velikem prostoru, ki je vsekar moral služiti kuhinji. Kajti tam so našli tudi kuhinjske posode. V vseh pro-storih, katerih zidovi so ostali nepoškodovani v višini treh metrov, so še dobro ohranjene zanimive freske. V jugovzhodnem delu stavbe so kopalnice z napeljavo za tekočo mrzlo in toplo vodo. Vsa stavba

je imela končno še posebno v obliki slapa narejeno napravo, ki je omogočala teme-ljito snajenje vseh prostorov s tekočo vo-do.

Odkrita rimska palača v Kölnu je bila žrtev doslej neznanega požara. To dokazu-jejo nekateri zgoreli tla, kosti stopljenega stekla, ožgano kamenje in tako dalje. Vsa naprava je bila opremljena z največjim luksuzom, ki ga srečujemo tako v gornjih prostorih kakor tudi v kletih. Kletni prostori so zgrajeni iz manjših zi-dov, za katere so uporabljali votlo opeko prav take vrste, kakršno uporabljamo dan-es v modernem stavbarstvu in ki je bila še pred kratkim imenovana kot izum naše dobe.

Največje presenečenje pri odkrivanju na-vadnega rimskega spomenika je bilo, ko so se delavci dokopali do prelepega mo-zaika, ki pokriva tla dvorane, ki je brez dvoma služila za uradno sprejemnico pod-konzula ali guvernerja Rima. Dr. Frem-mersdorf, strokovnjak za arheološke najd-be, je mnenja, da sega najdba v drugo sto-letje. Čudoviti mozaik je bil torej 1.700 let pokrit z zemljo in drugimi razvalinami, ki so se zrušile nanj po tistem požaru. Teža ruševin je tu in tam poškodovala umet-niško izdelana tla, vendar pa poškodbe niso težke. Mozaik leži tri metre in pol pod cesto, je 19,70 m dolg in 7,10 m širok. Na mozaiku so uporabljene številne živali, naj-čudovitejše rastline in podobno. V sredi je slika boga Hermesa, ki drži v desnici vejo z grozdjem, katerega trga malček s svoji-mi nežnimi usti. Dalje je upodobljena ve-lika želva, ki z veliko težavo vleče težek voz, naložen s poljskimi pridečki, in dve ptici, ki trudni želvi pomagata. Strokov-njaki pravijo, da je tako popolne mozaike možno dobiti samo v Pompejih in Neaplu. Z ozirom na to je mesto Köln lahko po-nosno, da je obogatel s tako najdbo. Tuj-ski promet mesta je brez dvoma mnogo pridobil. Doslej so izletniki občudovali ka-tedro, mestno hišo in tako zvani sarko-fag kralja Magija v stolnici. Odslej pa se bodo lahko podali v podzemsko palačo, ki jim bo upodobila življenje pred dva tisoč leti. Ni dvoma, da bodo izletniki zelo hval-jezni angleški oboroženi sili v zraku.

PODKUPNINA

Mama: »Kamoli včeraj sem ti dala de-nar, da bi bil priden. Danes mi pa že spet nagajaš!«

Sinko: »Veš, mamica, zdaj sem pa že prevelik, da bi se dal podkupiti!«

ZIVO SREBRO

Učitelj: »Zakaj se dvigne živo srebro, če vtaknemo toplomer v toplo vodo?«

Janezek: »Zato, ker mu je spodaj pre-vroče.«

Dopolavoro v »Saturnusu«

Ljubljana, 23. septembra

Po uspehi koncertni prireditvi v Tobačni tovarni kjer je O. N. D. nudil zbranemu tovarniškemu delavstvu uro zabave in raz-vedrila, je bil podoben koncert prirejen tudi v tovarni »Saturnus« v Mostah. V po-nedeljek ob 16. uri so se pripeljali člani dopolavora v imenovano tovarno z naj-modrnejšo zvočno napravo in godbo »Zarje«.

Ob določenem času so bile zbrane delav-ke in delavci s svojim ravnanjem in ota-limi člani uprave na čelu. Koncert je bil od-vojen z igranjem »G'ovineze«, ki so jo prisotni poslušali stoje in odkritih glav. Nato je sledil izbrani spored koncerta, ki je med drugim obsegal tudi »Cavallerie Rusticana«. Vsi komedi so bili podani z občutkom in v splošno zadovoljstvo vseh prisotnih.

Med odmorom je zbranemu delavstvu spregovoril inšpektor O. N. D., ki je med drugim z jedrnatimi besedami pojasnil pra-vila organizacije, ki si s svojimi umet-niškim in kulturnimi manifestacijami pri-žadeva vzbuditi in dvigniti duševnost ljud-stva. Izbranim besedam so se prisotni za-hvalili s ploskanjem in vzklikanjem.

Za inšpektorjem je govorila zastopnica ženskega fašja, ki je med drugim povedala zbranim delavkam, da razume njihov teža-vni položaj, ker da je sama zrasla v bedi in pomanjkanju in kot taka najbolj čuti ve-že težave delavskega stanu. Nadalje je za-gotovila, da bo vsaki delavki, ki se bo kot sestra ali prijateljica zatekla v stiski k njej, v vsakem pogledu pomagala. Prisotne de-lavke so nasradile govornico z navdušenim ploskanjem.

Nato je godba »Zarje« izvajala zadnje točke izbranega sporeda, ki so ga vsi pri-sotni poslušali z največjo pozornostjo. Na koncu so se zastopniki delavstva še zahva-lili za izkazano pozornost in razvedrilo. Predstavniki organizacije pa so zagotovili, da bodo navdušenje in radost delavstva pravilno tolmачili na najvišjih mestih in da bo dopolavoro nadaljeval z začetnim delom. Na sporedu so številni koncerti in predve-žanja najboljših filmov. Koncert je bil za-ključen s igranjem državne himne, nakar so se delavci zadovoljni razšli. Priživali so potrebo in korist takih prireditev za delavce, ki se mučijo s težkim fizičnim de-lom in so, povsem razumljivo, bolj kakor koli drug potrebnimi duševne hrane.

Dopolavoro ima na sporedu še celo vrsto prireditev, ki se bodo vršile druga za drugo po naših tovarnah in drugod. V nedeljo na primer je priredil uspešno kinc predstavo v dvorani na Taboru. Predvajan je bil ita-lijanski film »Caro ideal«, ki je bil v celoti opremljen s slovenskimi napisi. Uspeši pred-stavi je prisostvovalo okrog 350 delavcev.

Ha, ha, ha... Od smeha ni mogel nič več — meni pa so od jeze stopile solze v oči. Prekinila nas je mama, ki je poklicala k večerji.

Nismo še dobro vstali od mize, jaz sem pravkar hotel še enkrat pogledati, če je klobuk dobro spravljen, ko je pozvonilo. Prišla je mamina dobra znanaka, prijazna gospodična, s katero sem se tudi jaz dobro razumela. O, njej bom vsaj lahko pokazala klobuk! Sijajno! Ali takoj ko vstopi skozi vrata, je res ne smem nadlegovati. Moram vsaj počakati, da sede. Očitno so ji druge stvari važnejše. Že hiti govoriti in na dolgo in široko pripovedovati o nekakšnem social-nem položaju pri nas. Oh, to pač res ni prav nič važno. Vsa kaže, da ne bo konca, toliko časa že govori o tem! In zljaj sta začela še mama in očka!

»Gospodična... jaz imam pa klobuk!«

Že sem jo prišla za roko in jo poveda v sobo. Mama me je sicer grdo gledala, kar pa trenutno tudi ni bilo važno. Nataknila sem klobuk in se pričakovalno vrnila. Gos-podična ga kar ni mogla prebrati in je celo rekla, da mi zelo, zelo lepo pristaja. Takrat pa pride kakor nalašč v sobo očka. In spet ga je bil, kakor popreje, sam smeh. Ah, ko bi se samo smejal. Še več. Vzel mi je klobuk z glave (a kako!) in si ga posa-dil na svojo. »Poglejte, gospodična, ali mi ne stoji krasno? Sijajno! Kakor pajcun, ne? Haha!«... Smejale se je in smejal. Sol-ze sem imela že čisto na koncu, v grlu me je tiščalo, niti besedice nisem mogla

spraviti iz ust. Le z rokami sem segala po klobuku, da bi ga čimprej rešila zasme-hovanja. Očka se mi je umikal in v ne-nadni objestnosti stekel v kuhinjo. Jaz, že vsa v solzah, za njim. Prvo, kar mi je padlo v oči, je bila kozica, polna mleka, ki je stala na štedilniku. Očka je majal glavo z mojim klobukom sem in tja, da je ubogi klobuček kar odskakoval. Zdalj zljaj mu pade z glave in — grozota! — naravnost v kozico z mlekom! Moj obup in jeza sta priklopila do viška. Nisem se mogla več premagovati. Z vso silo in jezo sem udarila očka dvakrat po licu...

Dih mi je zastal, gotovo mi je prenehalo biti srce. Vsa jeza me je pustila na mah, le pričakovanje, pričakovanje nečesa gro-znega in strašnega je raslo v meni. Široko razprtih oči sem gledala v očeta. A to, kar se je zrcalilo na njegovem obrazu, ni bila jeza — bila je žalost. »Paka!« — samo to je rekel zaničevalno, vzel klobuk z glave, ga vrge na mizo in ušel iz kuhinje. In potem sem se jokala, jokala. Niti di-hati nisem mogla, noge so se mi šibile; sedla sem na stoliček, naslonila glavo na mizo in jokala do onemoglosti. Hudo mi je bilo. Še nikoli nisem storila kaj takega. Z zadnjimi močmi sem se prenila do vrat sobe in mukoma prosila: »Očka moj, od-pusti!« Potem sem tekla v posteljo. In ta-krat je prišel k meni očka, me poljubil in rekel: »Vidim, da se zavedaš kako grdo si ravnala in da ti je hudo zaradi tega, zato ti za danes odpustim. Toliko res ni bil vre-den ta tvoj klobuk!«

Moj prvi klobuk

Oh, ti klobuki! Pol manj jeze in nejevolje bi bilo na svetu, če bi tudi ljudje dobivali, kakor živali diako, pozimi gostejše lase. Sicer pa, skoraj gotovo tudi to ne bi po-magalo — Evina gizdavost je bila preve-lika.

Dobro se še spominjam, kako je bilo, ko sem dobila svoj prvi klobuk. Mnogo prošelj in joka je bilo treba, predno se je mama odločila, da mi ga kupi. Tudi za denar je bilo težko — a zmaga la je ženska nič-murnost, tako moja kakor mamina.

Tisti dan sva hodili vse popoldne od mo-distke do modistke. Tu mi ni ugajal trak, tam ne oblika, drugod niso imeli primerne barve; — kakor sem pozneje videla, je ved-no tako, kakarkoli kupuješ klobuk. Napo-sled, po doigem pomirjevanju in posveto-vanju sem se odločila za klobuček rjave barve, ki se je po tedanji modi nosil vrh glave. Vsa zaljubljenam sem se ogledovala v vseh zrcalih, kar jih je imela modistka na razpolago in zadovoljna ugotovila, da se mi prav lepo poda. Plačala sva račun, ki je bil precejšen in šle. Ponosno sem nesla zavitek proti domu — češ: »Poglejte, ljudje božji — prvi klobuk imam!«

In doma šele! Poklicala sem brata in očeta, ju vlekla za rokav v sobo, prižgala vse luči, nataknila svoj lepi klobuček in se vrtila pred ogledalom. Brat ga je še nekam občudoval, a očka! »To naj bi bil klobuk?« Daj, daj, ne smeš se; ooh, to pa klobuk!

Alma mater si je izbrala novo vodstvo

25. septembra prevzamejo novi funkcionarji svoje posle

Po določbah zakona o univerzah in obče univerzitetne uredbe so se vršile konec aka-demanskega leta 1941/42 volitve novega rektorja in novih dekanov fakultet.

Za rektorja je univerzitetni svet izbral g. dr. Milka Kosa, rednega profesorja filo-zofske fakultete. Njegova funkcijska doba bo trajala dve leti, t. j. od 25. septembra 1941 do vključnega 24. septembra 1943.

Za dekane za študijsko leto 1941/42 so bili izvoljeni: na filozofski fakulteti redni prof. g. dr. Franc Sturm, na juridični fakul-teti redni prof. g. dr. Henrik Steska, na

medicinski fakulteti redni prof. g. dr. Bož-dar Lavrič, na tehniški fakulteti redni prof. g. inž. Alojzij Hrovat in na teološki fakul-teti redni prof. g. dr. Alojzij Odar.

Kot prorektor bo funkcional redni prof. g. dr. Matija Slavič. Prodekani v študijskem letu 1941/42 pa bodo: na filozofski fakulteti redni prof. g. dr. Anton Melik, na juridični fakulteti redni prof. g. dr. Leonid Pitamic, na medicinski fakulteti redni prof. g. dr. Franc Hribar, na tehniški fakulteti redni prof. g. dr. Andrej Gosar, na teološki fakul-teti redni prof. g. dr. Josip Turk.

Smrt zaslužnega šolnika

Novo mesto, 22. sept.

V noči od sobote na nedeljo je po dolgi in težki bolezni za večno zatisnil svoje oči šolski upravitelj v pokoju g. Hugon Plhak. Pokojnik je izhajal iz znane učiteljske rodbine Plhakov in je bil rojen v Za-gorju ob Savi, kjer je že dvajset let učil-jeval tudi njegov oče. Kot najstarejši sin se je po stari rodbinski tradiciji od-ločil za učiteljski stan in po končanem učiteljsku v Ljubljani je nastopil v Sv. Lovrencu pri Storah svoje prvo službeno mesto. Že po enoletnem službovanju pa je bil premeščen na Sladko goro pri Šmarjah ob Jelšah, kjer se je z vsem mladeniškim zanosom posvetil svojemu vzvišenemu po-klicu. Celih 35 let do svoje upokojitve je nesebično in neumorno deloval za povzdi-go izobrazbe v tem predelu slovenske zem-lje. Po upokojitvi se je l. 1935. preselil k svoji poročni hčerki v Novo mesto, kjer je vsa poslednja leta zaslužno užival svoj pokoj.

Bil je mož izredne duševne razgibanosti in širokega obzora ter je vse življenje po-svetil napredku in izobrazbi našega ljud-stva. Po svoji odlični strokovni sposobno-sti je bil med vsemi poklicnimi tovariši in predstojniki dobro poznan, vendar za svoje nesebično delo za narod ni iskal priznanj in je odbijal ponujena mu bolj-ša mesta. Največjo priljubljenost pa je užival v vseh krogih prebivalstva radi svo-je visokega socialnega čuta. Vedno je gmo-tno podpiral reveže ter ni noben od-šel od njega praznih rok. Zaradi vseh teh svojih plemenitih teženj in dejanj je imel velik krog prijateljev in znancev, kar je dokazala tudi njegova zadnja pot.

Pokojsnika bomo ohranili v nepozabnem spominu, žalujočim svojcem naše najskre-nejše sožalje!

Rdeči križ poroča

Badiura Zlata, Miklošičeva, Belihar Komp. Velepeli, Dagarin Peter, carinar-nica, Daks Pavla, Prule, Damjan Viktor, Vozaraki pot 1, Drenig Greti, Cesta v Rožno dolino 35, Dolžan Franci, Šmartin-ska c., Vladović, Petrarkova, »Glavni od-bor bratovske skladnice«, Golja Marija, Dolenjska c. 102, Gostinčar Meta, upravnica pošte, Gričar Slavko, trg. potnik, Hor-vat Pavel, Rožna dolina c. VIII/13, Jelenc Franc, dir. drž. žel., Jemec Janko, Ledina, Koželj Tončka, glavna pošta, Knez Franc, zobotehnik, Viška 13, Korun Ica, Večna pot 26, Kutnar Mira, glavna pošta, Lutz, tovarna peč, Šiška, Macarol Ivan, Detelo-va ul., Malovrh Marija, Ločnikarjeva 14 c, Močan Jožica, Rožna dolina c. XIX/12, Novak Ivan, poštni uradnik, Penko Josip, poštni uradnik, Perič Minka, Šiška, Po-vodnik Metka, dijakinja, Primožič Josip, šolski upravitelj, Račič Božo, Novi trg, Rajhman Zlatka, Ižanska 51, Replič Franc, učitelj domačih obrti, Ribičič Josip, Dobri-lova ul., Sušnik Marjan, Štukeč Josip, poštna dir., Sturm Ture, (firma Hrehorič), Sturm Neče, Tory Tugomir, Privoz 16, Verderber Maks, Združene oprekarne, Viš-nar Konrad, inšpektor dir. drž. žel., Za-mejic Ema, upraviteljica v p., Zel Zlatko, Učiteljski dom, Zveza trgovskih združenj (v roke Vidmarju Stanetu), Zupan Ivan, Šiška.

Gospod Martinc Matevž iz Jarš naj se nujno zglaš pri o. Zoru Stanku na Bre-zovici pri Ljubljani.

V tiskovni naj se zglašita: ga sestra Kozelj Alojza in gospod Križnik Ivan.

Pisma z dokumenti naj dvigneta g. Ce-sar Martin, Zlatkova 20, Vraber Sabina, prof., Maromontova 45.

Naše gledališče

Poslužite se velikih ugodnosti, ki jih ni-dil gledališki abonmaja. Razpis abonmaja je izšel v vseh časopisih, v njem so podrobne informacije o pogojih. Gledališka uprava sprejema prijave v veži dramskega gleda-lišča od 10. do 12. in od 15. do 17.

Šentjernejska noč za vlade Katarine Me-dicejske je zgodovinski dogodek, ki ga je uporabil italijanski dramatik Rino Alessi, da je naslikal značaj in osebnost Katarine Medicejske. Njegova igra »Katarina Medi-cejska« jo pokaže kot vladarico Francije v njenih najtežavnejših časih — v bojih protestantov s katoliški. Katarina je zmagovala v njih z mnogimi diplomatskimi potezami, toda kljub temu se ni mogla izogniti končnemu usodnemu izidu bojev. Življenje in delo močnega vladarice so na-slikani in dejanjih, ki pokažejo predvsem njen machiavelistični značaj. Naslovno vlog bo igrala Marija Vera. Prevod dela je oskrbel ravatelj Pavel Golja. Režija je dr. Krefta. Otvoritvena predstava bo v soboto 27. t. m. za red Premierski.

Otvoritvena predstava v Operi bo Ver-dijeva »Aida« pod muzikalnim vodstvom dirigenta Antona Neffata in v režiji Cirila Debevca. Zasedba partij bo sledeča: Aida — Heybalova, Radames — Franci, Amne-ria — Kogejeva, Svevenc — Betetto, egip-tovski kralj — Popov, Amorasno — Pri-mošič, sel — Rakovec. Koreograf inž. P. Golovin. Predstava bo v sredo 1. oktobra za red premierski.

Dame in gospe, ki bi bili pripravljeni sodelovati kot komparz, prosimo, naj se zglašijo v petek 26. t. m. v dramskem gledališču ob 16. uri.

VEDNO ENAKA

— Ali verjameš, da so črnolaske nečnejše od svetloslask?

— Hm, pri moji ženi nisem opazil nobene izpremembe.

— Kako to misliš?

— Imela je že črne in svetle lase, pa je po značaju vedno enaka.



Naši slikli prinašata dve slovenski pianistki, ki sta v zadnjem letu začeli z vso resnostjo in umetniško ambicijo gojiti igro na dveh klavirjih. Pianistki Osterc-Vajkalo Marta in Silva Hrašovce sta pripravili za noč ob 1/2 8. uri zvečer v mali filharmonični dvorani zelo zanimiv in pester koncertni spored. Nočjo hosta imeli svoj drugi večer na dveh klavirjih in z veseljem se spominjamo lanskega prvega večera, ki je imel odlični umetniški uspeh. Spored koncertnega večera na dveh klavirjih prinašamo na drugem mestu.

Angleško zlorabljanje tujih narodov

Berlin, 23. sept. d. »Diplomatisch-politi-sche Korrespondenz«, ki je v bližnjih sti-kih z nemškim zunanjim ministrom, pi-še, da Anglija ne more opustiti načela svojega vojevanja, pridobiti tuje narode za to, da na en ali drug način krvave za Anglijo. Lest podčrtava prizadevanje britanske propagande zanesti vojnovno in nemire v tista evropska področja, ki so zasedena po Nemčiji. Obstoj nezadovolj-stva je za London že zadosten vzrok za poizkuse netanja nemirov in revolucijskih pokretov v teh deželah. Kot posebna britanska nesramnost je najnovejše prizade-vanje Anglije inficirati prizadete dežele z boljševizmom, celo dežele, ki so bile prej z Anglijo v prijateljstvu. Nadaljnja obte-ževalna okoliščina je v tem, da hoče An-glija storiti vse, kar je v njenih močeh, da pripomore boljševizmu do zmage. Razen tega so v taboru Churchilla in Roosevelta pripravljeni dovesti vse narode, ki se dan-es branijo pred boljševizmom, počeni od Rumunije pa do Finske, do razorožitve ter prepustiti Evropo boljševiški Rusiji kot njeno policijsko okrožje. Naj Nemčija uniči rdečo armado, namen Roosevelta in Anglije bo ostal, prboriti boljševizmu z vsemi sredstvi zopet pot med evropske na-rode.

Vojna na Kitajskem

Sanghaj, 23. sept. d. Japonske operacije proti četam generala Čangajška so se ob-novile v večjem obsegu. V ponedeljek je letalstvo japonske vojne mornarice v osmih zaporednih valovih napadlo prestol-nico pokrajine Hunan, mesto Čangšo. Ka-kor je bilo v ponedeljek ponoči javljeno s pristojnega japonskega vojaškega me-sta, je napadajoča japonska letala sprejeli silovit protiletalski ogenj kitajskih baterij. Japonska letala so dalje časa obsipala z bombami 5000 kitajskih vojakov, zbranih v severnih predmestjih Čangše. Japonski vojaški zastopnik je nadalje sporočil, da so japonske čete na svojem pohodu proti Čangši dosegle reko Kušui, 60 km južno od Jokhova. S pristojne japonske vojaške strani v Kantonu javljajo, da so japonske čete na svojem pohodu proti severu dose-gle važno železniško križišče Sining v juž-nem delu Kwantunga. Pet japonskih kolon je nato napredovalo vzdolž Vzhodne reke ter je prodirlo na ozemlje distrikta Fah-sien.

Japonske vojaške vaje v Indokini

Hanoi, 23. sept. d. Tukajšnje japonsko vojno poveljništvo je danes objavilo, da bo imel del japonskih čet posadk v južni Indokini vojaške manevre v pokrajini Kambodži. Obenem je bilo objavljeno, da bodo imele ob koncu oktobra vse japo-nske vojaške sile v južni Indokini svoje običajne velike manevre.

Japonska ojačenja v Mandžukuu in Koreji

New York, 23. sept. d. Po informacijah, ki jih nekateri ameriški listi objavljajo iz Manille na Filipinih, je bilo v zadnjem času poslanega mnogo japonskega voja-štva v Mandžukuo in Korejo.

Kronika

IZ LJUBLJANE

Viktor Jeruc †

Premilni je v ponedeljek 22. septembra ob 4. popoldne po daljšem trpljenju g. Viktor Jeruc, višji kontrolor direkcije drž. železnice v Ljubljani, v starosti 54 let. Rajni se je rodil v Kamniku, gimnazijo je obiskoval v Novem mestu. Posvetil je davčni službi in bil po svetovni vojni najprej nameščen pri finančni direkciji v Ljubljani. Ker je bil dober strokovnjak v davčnih zadevah, so ga kot takega poklicali k žel. direkciji v Ljubljano, kjer je služboval do svoje smrti. Pred par leti je umrl njegov brat Oton, tajnik Mestne hranilnice ljubljanske, ki je bil tudi strokovnjak in finančnih zadevah. Zaradi svoje strokovne izurjenosti je bil čislán od predstojnikov in zelo priljubljen pri stanovalskih tovariših. Bil je mirnega in tihega značaja ter izredno blaga duša, poln usmiljenja do bližnjih in do revežev. Zapuščal veliko število prijateljev in znancev; za njim globoko žalujeta njegova soproga Mira in hčerke Milena, stud. med., brat in več sestra, med temi tudi sestra Pavla, soproga univ. prof. Rudolfa Sajovica, in sestra Franciška, katere soprogo je zdravnik na Češkem.

Blaga duša naj v miru počiva! Vsem prizadetim naše iskreno sožalje!

* Prvi jesenski dan, ki smo ga doživeli včeraj, nam je dal, da smo se od poletja poslovili na prav le način. Sonce je v dopoldanskih urah razglašalo meglo, ki vsako jutro polega nad mestom in okolico, in vnovič smo bili deležni nekaj prav lepih, toplih ur. Jesen rumena, pravijo stari, dobra žena. Murve v predmestjih so v resnici že zamenjale svoje zelene krošnje za rjavo oblačilo, za njimi rumenita akacija in kostanj in polagoma si bo vsa narava nadela jesensko lice. Ajda je že domala odcvetela, kmerje so že pred dnevi začeli svoje jesensko delo na polju. Dobro sonce, ki siplje toploto z neba, bo v teh par tednih, ki nas ločijo od trgatve, pomagalo grozdju do zoritve, da se bo v hramih nakal v kadi sladke, zlate sok.

* Poroka. V nedeljo sta se poročila v frančiškanski cerkvi g. Marijan Bavs, trgovec, in gđc. Milka Školc, zasebnica. Čestitamo!

* Drevi ob pol osmi uri bo v mali Filharmonični dvorani koncert na dveh klavirjih, katerega bosta izvajali slovenski pianisti prof. Silva Hrašovec in prof. Osterca Valjalo Marta. Koncertni program obsega izključno le dela, ki so v originalu napisana za dva klavirja. To izredno zanimivo pango skupne igre, ki se dosedaj pri nas sploh še ni gojila v koncertnem smislu, sta začeli naši pianisti sistematično gojiti v minulih koncertnih sezonah. Namen obeh umetnic je, da nam na svojih koncertih nudita najboljše originalne te vrste iz zakladnice literature dveh klavirjev, ki ni bog ve kako velika. Današnji spored obsega naslednja dela: Bach: Sonata v g-luru; Knorr: Variacije in Fuga na rusko narodno pesem Efi, uhnen; Busoni: Mozartov koncertni duo in Arenski: Silhouette. Koncert bo ob 1/2 20. uri v mali Filharmonični dvorani. Konec prav gotovo ob 21. uri. Občinstvo vambo, da v velikem številu poseti nocojšnji koncert dveh slovenskih umetnic. Predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice.

* Danes »Veseli teater«. Začetek ob 19. (7.), konec pa pred 21. (9.)

* Hodnik ob poslopju vseučiliške knjižnice so pričeli betonirati in sicer najprej ob glavnem vhodu v Turjaški ulici, nakar bo sledil še oni v Gosposki ulici. Betonsko podlago bodo nato prevlekli še s z asfaltom. Južni del bližnjega Napoleonevega tega so te dni katalizirali in posuli s peščenim zdrobom. Tako bo vsa obširna okolica okrog tega reprezentativnega poslopja kar najlepše urejena že pred bližajočo se otvoritvijo te naše najvišje kulturne ustanove.

* Nekaj nesreč. V torek so pripeljali v ljubljansko bolnišnico med drugimi tri ponesrečene iz Ljubljane. 35-letna soproga gostilničarja Marija Zupančičeva je padla po stopnicah in se poškodovala na obeh nogah. 20-letni soboslikarski vajenec Marijan Pesek je sekal drva, pa mu je sekira izpodletela, da se je vsekval v desno koleno. Janez Tušar, sin kovača iz Most je prišel pod voz in mu je zlomilo levo nogo.

* Boj proti navijalcem cen. V mesecu septembru je bilo doslej obsojenih zaradi navijanja cen že 35 obtožencev. Po poklicu so mesarji, pekli, trgovci, gostilničarji, prodajalci mleka, branjenci in drugi. Skupna kaznen znanja 241 dni zaporu in 11.500 lir v denarju. 30 premožnejših obsojencev je moralo plačati še po 114 lir povprečnine

zvezek bo obsegal v četrtinskem formatu 60 strani teksta na ročnem papirju in okrog 80 ilustracij na posebnih prilogah. Novo zbirko, ki bo gotovo vzbudila zanimanje prijateljev italijanske umetnosti, uvaja Enza Carlija »Sculpture nel Duomo di Siena«. Spis je važen donesek za spoznavanje Giovannijske Pisane, Tina da Camaina, Giovannijske d'Agostina in drugih umetnikov ter umetnostnih vprašanj toskanske skulpture štirinajstega stoletja. Izmed nove poetične literature pričakujejo s posebnim zanimanjem izdajo celotnega pesniškega dela Alfonsa Gatto. Pri tem je zanimiva avtorjeva napoved, da je nekatera svoje starejše pesmi podrgel tako temeljiti reviziji, da bodo v novi izdaji kakor nove. Od mnogih lirskih pesmi v zbirkah »Isola« in nekaterih v »Morto a paesie«, pravi pesnik, je ostala samo prvotna atmosfera, v ostalem pa so predelane. Vseokrog zanimiv pojav, ki se dotika vprašanja, ali je prav, da pesnik v zrelih letih predeluje svoje mladostne verze. Nekateri poizkusi so pokazali, da taka revizija vzame pesmim njihovo najbellejšo vsebino in tisti čar, ki je bil v nemali meri pristen prispevek pesnikove mladosti. Spominjamo se primera znanega češkega pesnika Petra Bezruča, čigar starostna revizija »šleskih pesmi« nikakor ni uspeła.

Pri Le Monnieru izide Giuseppe Raimondija knjiga »Gloriale ossia Tacuino«, zbirka starejših člankov o francoski, angleški, ameriški in ruski literaturi. Raimondij namerava objaviti tudi študijo o sodobnih italijanskih risarjih: »Cartella di disegni«. Salvatore Quasimodo, ki je izdal pred letom

za vzdrževanje sodnijskih poslopij. Nekaj razprav je bilo prekinjenih in se bodo nadaljevale prihodnje dni, 24. oktobra pa je bilo zaradi pomanjkanja dokazov oproščenih.

* Vse jim pride na misel. V dveh stanovanjih v novih hišah na periferiji se je oglasil bolje običen možiki in stanovalec pripovedoval, da ima naročilo od hišnega upraviteljstva in kleparske tvrdke, naj pregleda vse bakrene štedilniške kotle, ali so potrebni popravila. Ker imajo kleparji, kakor tudi drugi delavci res večkrat opravila po hišah, si človek posameznega ne more zapomniti. Tako je tak človek vzel v eni hiši dva kotlička, v drugi pa en kotliček in jih odnesel s pripomoči, da jih bo popravil in drugi dan prinesel nazaj. Vsi ti kotli pa so romali v nepoklicano delavnico ali pa kar na črno borzo, ker takšno blago se danes drago plačuje. Vse sumljive ljudi, ki prihajajo po hišah, naj stranke takoj odpravijo, v primeru potrebe pa jih izroče policiji.

* Prehod čez železnico med Černetovo in Janševco ulico bo v petek 26. t. m. ob 8. do 16. ure zaprt za vozni promet zaradi del na gorenjski progi, zato se bo na medtem promet lahko razvijal po poti mimo Hermesovega igrišča v Milčinskega ulico, nato pa čez progno v Mazuraničovo in v Verovškovo ulico.

* Naznanite potrebo ovsa za konje! Vsi lastniki konj morajo najkasneje do petka 26. t. m. mestnemu preskrbovalnemu uradu v Mestnem domu naznaniti število konj in koliko ovsa potrebujejo za naznanjene konje za vse leto, t. j. do prihodnje žetve. Na prijavo naj napišejo svoj priimek in ime ter naslov ali pa vse te podatke oekirnikom konj. Potrebo ovsa naj seveda naznanijo samo tisti, ki ovsu sami ne pridelajo in ga morajo kupovati.

* Seznanj davčnih osnov branjarji so tudi že razgrnjeni in zato opozarjamo vse zainteresirane, naj si jih ogledajo pri vrtarju v pritličju leve hiše mestnega magistrata do 6. oktobra od začetne črke A—K, a od začetne črke L—Z bodo seznanj razgrnjeni do 7. oktobra.

* Maša zadušnica za pokojnim profesorjem dr. Ivanom Tertnikom bo jutri v sredo ob 7. uri zjutraj v frančiškanski župni cerkvi. (—)

* Damske plašče, kostume, volnene in pralne obleke, krila, bluze, pisarniške in šolske halje nudi Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta. (—)

Iz Novega mesta

* Novomeška nedelja. V nedeljo zjutraj je predramila Novomeščane gosta jesenska megla in občuten hlad, ki je pa že v zgodnjih dopoldanskih urah s pojavom sonca popustil. Imeli smo izredno krasen sončen dan, katerega sta se v isti meri razveselila meščan in dolenski kmetovalec. Posebno kmetovalcem so sončni dnevi nujno potrebni za dozorevanje ajde in grozdja. Večina meščanov se je popoldne podala na krajše izprehode v novomeško okolico, mnogo pa jih je tudi odšlo na Trško goro in Grčevje, da pregledajo vinograde in izvrše še potrebne priprave za bližajočo se trgatve. Tudi velik je bil dotok ljubljanskih izletnikov v novomeško okolico, ki postaja vedno priljubljeno izletno točko. V najkritejših okolških vaseh si zasledil znane ljubljanske obraze, ki so se na večer židane volje vračali z živiliškimi potrebščinami napolnjenimi nahrbtniki in košarami. Po dolgem času je bila ta nedelja brez vsake športne prireditve, pač pa so prišli na svoj račun ljubitelji glasbe, ki so zvečer v dokaj velikem številu prisostvovali rednemu promenašemu koncertu vojaške godbe v mestnem parku.

* Sprememba v železniškem voznem redu. Potniški vlaki št. 9415, 9416, 9417 in 9418 do nadaljnjega ne bodo vozili do odnosa od postaje Pijavice, ampak edino do odnosa od postaje Mokronog — Bistrica, na kar se opozarja vse potujoče občinstvo.

* Enoletni trgovski tečaj v Novem mestu s pravico javnosti vpisuje naknadno do 30. septembra. S 1. oktobrom pričetek pouka. (—)

Iz Trsta

* Niti peden zemlje neobdelane! V skladu z Ducejevimi naročili, da ne sme ostati niti peden zemlje neobdelane je tržaški župan dovolil mestnim stražnikom, da obdelajo precejšnje površine mestnega sveta.

* Nov urnik zatemetitve. Prefekt Tržaške pokrajine je odredil, da se morajo predpisi o zatemetitvi izvajati v bodečo od 20.30 do 6.

* Nagrade za najboljši kruh. Na osebno pobudo Prefekta Eksc. Tamburinja je Pokrajinski svet korporacij razpisal vrsto nagrad za pekoveke mojstre in pekoveke pomočnike, ki bodo iz enotne moke spekli najboljši kruh. Razpisa se lahko udeležijo vsi pekovski mojstri in pekovski pomočniki

knjigo izredno uspehih prevodov iz stare grške lirke (»Lirici greci«), napoveduje za bližnje tedne večjo zbirko odlomkov iz Vergilovih »Georgik«. Benvenuto Matteucci je spisal daljšo študijo o enem najpomembnejših italijanskih jansenistov, pistojskem škofu Scipione de Ricci (»Scipione de Ricci, Brescia, Morcelliana«). Matteucci jeva knjiga je tihoten prispevek k zgodovini italijanskega jansenizma.

* Paracelsova razstava v Salzburgu. V avli bivše solnograjske univerze je bila napolnena z zvezi z današnjimi svečanostmi otvorena razstava ob štiristoletnici smrti velikega filozofa in zdravnika Paracelsa. Razstava obsega slike in dokumente o celotnem njegovem delu in o njegovem potovanju po Evropi, ki se je končalo v Salzburgu, kjer je Paracelsus 23. septembra 1541 umrl. Med najdragocenejšimi dokumenti so Paracelsova poslednja volja in najlepše izdaje njegovih del. Razstavljena je tudi vsa literatura o velikem zdravniku humanistične dobe.

* Goethe in honorar. V »Meridiano di Roma« z dne 21. septembra razglablja Carlo Franeli vprašanje, koliko honorarja je dobival Goethe za svoja dela. Nekateri življenjepisniki obtožujejo avtorja »Favsta«, da je bil v denarnih vprašanjih zelo siten in zahteven. Italijanski pisec pripoveduje, da je bilo v Goethejevih mladih letih vprašanje pisateljevega zaslužka zelo neurejeno. Danes se noben pesnik ne sramuje zaslužka s poezijo, za Goethejevih mladih let pa je

LIQORE LIKER
STREGA
TONICO
DIGESTIVO
JE KREPILEN IN
VAM URAVNA PREBAYO

na področju tržaške občine, nagrad pa bo šest, tri za mojstre v zneskih 10.000, 7.000 in 3.000 lir, tri pa za pomočnike v zneskih 5.000, 3.000 in 2.000 lir. Razpis bo trajal od 1. do 25. oktobra, nakar bo posebna komisija zaključila oceno in razdelila nagrade. Kakor poročajo tržaški listi, si javnost obeta od te zanimive in sodobne tekme mnogo praktične koristi, saj se bo gotovo dvignila skrbnost dela v pekarnah in s tem kakovost kruha.

* Za boljše strokovno usposobljenost postrežnega osebja na morju. Najuglednejša organizacija lastnikov pomorske plovbe Tržaške proge za Orient« je v soglasju s sindikalnimi organizacijami pomorskega osebja sklenila, da v bodečo ne bo več namenjalo za restavracijsko in hotelsko postrežbo na parniških moči brez predpisane strokovne izobrazbe.

* Smrt uglednega tržaškega odvjetnika. Zadet od srčne kapi je nenadno umrl odvjetnik dr. Ugo Gavazzi, ki je užival v javnosti, posebno pa še v pravniških krogih velik ugled.

Z Gorenjskega

* Imenovanje mestnih svetnikov v Radovljici. Radovljiški politični komisar je imenoval za upravo mesta tri svetnike, in sicer lesnega trgovca in posestnika žage inž. Jerneja Zupanca, tovarnarja Josipa Vidica in gostilničarja Josipa Gregorica. Novolmenovane svetnike bo župan zaprisegel in jih poučil o njihovih dolžnostih.

* Poživiljanje glasbenega življenja na Bledu. V občinski pisarni je bilo pred kratkim posvetovanje godbenikov z območja Bleda. Poleg 24 organiziranih članov pihalne godbe je še vrsta drugih za glasbo navdušenih občanov. Osnovali bodo jazz, salonski orkester in mešani pevski zbor. Notni material bo v kratkem prispel iz rajha. Zanimanci določijo pojasnila pri inž. Tullju Budau na občinskem uradu.

Iz Spodnje Štajerske

* Sladkor za vinogradnike. Pooblaščenec za prehrano pri šefu civilne uprave na Spodnjem štajerskem je odredil, da dobe sladkor za slajenje mošta samo tisti vinogradniki, ki bodo izpolnili vprašalne pole točno in jih oddali do odrejenega roka.

* Vinska trta cvete. V Grajski ulici v Mariboru se je na nekem zidu razcvetela vinska trta. Pravijo, da je to znamenje lepe jeseni.

* Avto ga je podrli. 50-letni cestni delavec Matija Tafener je dobil pri delu na cesti hude notranje poškodbe in ima zlomljeno roko. Težek tovarni avto ga je namreč podrli na tla. Tafenerja so prepeljali v mari-borsko bolnišnico.

Iz Hrvatske

* Priznane oficirske pokojnine. »Narodnih novih« je bila objavljena zakonska odredba, s katero se prizna pravica do pokojnine častnikom in drugim vojaškim in državnim uradnikom in uslužbencem, ki so izpolnili pogoje za pokojnino pred 1. decembrom 1918. Pokojnino dobe, če jim ta ni bila priznana zaradi hrvatskega prepiranja ali njihovoga delovanja. Dalje dobijo pokojnine tisti Hrvati, ki iz navedenih razlogov niso prošli za sprejem v vojsko bivše Jugoslavije, a so imeli že 10 let službe za seboj. Pokojnino dobe tudi tisti, ki so sicer prošli za sprejem, a iz navedenih razlogov niso bili sprejeti; enako tisti, ki so do konca leta 1923. podali ostavko na državno službo, čeprav so imeli 10 ali več let službe za seboj. Pravica do pokojnine se prizna tudi onim vojaškim osebom hrvatske narodnosti bivše a. o. vojske, ki jim bivša Jugoslavija ni izplačevala pokojnine, čeprav jim je bila ta pri znana od a. o. oblasti. Pokojnina se izplača od 1. maja 1941 dalje. Vdovam in nepreskrbljenim otrokom se prizna pravica do družinske pokojnine.

* Zvišanje cen v kavarah in prenočiščih. V kratkem bo konferenca predstavnikov mestne občine in odposlancev gostinskih društev zaradi določitve novih najvišjih cen. Sedanje cene so v veljavi že leto dni. Mestno načelstvo je v načelu pristalo na zvišanje in se zdaj sestavlja predlog za nove cene.

* Zajednica hrvatskih delavskih pevskih društev. Pretekli teden je bila v Zagrebu

Dogoni goveje živine

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za govejo klavno živino:

v ponedeljek, 29. sept. v Mokronogu, v torek 30. sept. v Cerknici, v torek 30. sept. v Ribnici, v sredo, 1. okt. v Novem mestu, v sredo, 1. okt. v Trebnjem, v četrtek, 2. okt. v Kostanjevici.

Strokovna mesarska združenja naj pošljejo iz vsakega dogonskega okoliša na dogon po enega ali dva pooblaščenca zastopnika v svrhu prevzema dodeljene živine.

ustanovna skupščina Zajednice vseh hrvatskih delavskih pevskih in glasbenih društev. Posamezna društva imajo seveda pravico nadaljnje samostojne uprave. Skupni tehnični odbor pa bo reševal razpored koncertov in vseh drugih prireditev včlanjenih društev.

* Nad 200 milijonov za delavske in nameštene plače. Po zadnjih podatkih je na Hrvatskem zaposlenih nad 221.000 delavcev in nameštencev, od tega nad 70 odstotkov moških in blizu 30 odstotkov žensk. Skupno zavarovani zaslužek delavcev in nameštencev v hrvatski državi znaša mesečno povprečno 206 milijonov kun.

* Moderno vzgojevališče v Banjaluki. Na skupščini podružnice »Hrvatskega Radiša« v Banjaluki je bilo sklenjeno, da bodo še letos začeli zidati vzgojevališče, ki bo urejeno po modernih načelih. Stavbišče je že zagotovljeno in društvo ima tudi že začetni gradbeni kapital pol milijona kun.

* Velika nova klavnica v Brodu. Dve dolgo se je kazala potreba, da dobi Brod kot važno trgovsko središče sodobno klavnico. Brod šteje že okrog 20.000 prebivalcev; izven oskrbe mesta gre mnogo mesa in mesnih izdelkov v druge kraje. Doslje pa so brodske mesarji klali samo v svojih klavnicah, ki pogostokrat niso ustrezale higijenskim predpisom. Nova mestna klavnica, ki bo prihodnje leto opremljena z modernimi stroji, bo pod strogi nadzorstvom mestnih uslužbencev.

* Izpiti za radijske speakerje. Zagrebska radijska postaja ima zaenkrat 5 speakerjev. Njih število pa bo treba še povečati, ker želijo imeti za vsako oddajo določene speakerje. V ta namen je bil razpisan natečaj in v kratkem bo sestavljeno posebno poverilništvo, ki bo preizkusilo izgovor, pravilno obvladanje književne hrvaščine, točni štokavski naglas, znanje tujih jezikov, splošno izobrazbo in duhaprijetnost. Prijavilo se je veliko število kandidatov. Rok natečaja poteče 30. septembra.

* Nesrečna smrt. V Varšavski ulici v Zagrebu se je smrtno ponesrečila 67letna juvelirjeva žena Zora Vasičeva. Padla je po stopnicah in ji je počila lobanja. Gospa je obležala na mestu mrtva.

Ameriška javnost proti vojni z Nemčijo

Washington, 23. sept. d. Republikanski senator Fish, ki zastopa v američkem kongresu državo New York, je izjavil, da bo prihodnji teden predložil kongresu v odobritev resolucijo, ki zahteva takojšnjo napoved vojne Nemčiji. Poslanec Fish je nadalje napovedal, da bo reprezentančna zbornica njegovo resolucijo zavrnila najmanj v razmerju 2:1 oddanih glasov. Fish je k izjavi še pripomnil, da je ameriška javnost nasprotna vsakršni nenapovedani vojni. Kongres ima glede tega veliko odgovornost in je treba to vprašanje razčistiti.

Urugvajsko pomorsko oporišče ob Braziliji

Montevideo, 23. sept. d. Kakor izjavljajo v dobro informiranih urugvajskih krogih, bo Urugvaj v soglasju s sklepi, sprejetimi na panameriških konferencah, uredil veliko mornariško in letalsko oporišče v »Laguna Negra« v bližini brazilske meje. Po mnenju urugvajskih krogov bo po svoji strateški važnosti to oporišče med prvimi v Južni Ameriki. Za prva dela je bilo investiranih 100.000 dolarjev.

Spor med Ekvadorjem in Perujem

Lima, 23. sept. d. Vlada republike Ekvador javlja, da je bil s perujske strani objavljen komuniké o napadu perujskih čet na kraj Placer. V komunikéu se tudi trdi, da se perujske čete nahajajo 6 milj zapadno od Placerja. Ekvadorska vlada ugotavlja, da je ta perujski komuniké prostozmisljen ter da je edini njegov namen, vplivati na javno mnenje južnoameriških držav, da bi se čim bolj otežilo njihovo prizadevanje za mirno ureditev spora med Ekvadorjem in Perujem.

Eksplodizija v angleški tvornici topov

Stockholm, 23. sept. d. Po vesteh iz Londona, je bilo tamkaj danes službeno objavljeno, da je v neki tovarni za topove v severni Angliji nastala eksplozija. Trije ljudje so bili ranjeni. Do druge eksplozije je prišlo v neki tovarni v grofiji Middle Essex. Tu je nastal po eksploziji zelo nevaren požar.

Mongolsko-mandžurska razmejitve

Harbin, 23. sept. s. Iz Zunanje Mongolije je prispela v Harbin delegacija 16 članov. Sodelovala bo na konferenci za končno določitev mongolsko-mandžurske meje. Konferenca se je pričela danes popoldne. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, je bilo nekaj podrobnih vprašanj rešenih že v okviru preliminarne razgovorov.

»SERIJAJTE V »JUTRO«!

ZAPISKI

IZ ITALIJANSKE LITERATURE

Po kratkem poletnem presledku je stopila italijanska založniška dejavnost v novo sezono. Prve napovedi, ugotavlja sodelavec rimske revije »Primato«, obetajo bogato in ne malo zanimivo knjižno letino. Med prvimi izdajami, ki so pravkar dosepele na knjižni trg, je novi zvezek D'Annunzievih poezij »Landi« z naslovom »Alcyon«. V tej izdaji je posebno mikaven komentar Enzijske Palmierija, ki je že prej dokazal ostrino in natančnost svojih pogledov na pesniške vrednote D'Annunzieve vezane besede. »Nadajale sta izšla zbirka dantoloških studij Guida Mazzonija »Almae lucis malar cruce« in Antonia Bruersa »Scritti filosofici«. V prvi knjigi so zbrane razprave o Commediji, o manjših Dantejevih spisih, o kritičnih in zgodovinskih vprašanjih v zvezi z Dantejevim delom. V Bruersovih »Scritti filosofici« so zbrane avtorjeve študije o značilnih pojavih sodobne italijanske filozofske misli. Med njimi se posebno odklikujejo razprave o Giobertiju. — Pri Zanichelliju se je tudi pojavila knjiga profesorja fizike na turinski univerzi Enrica Persica »Introduzione alla fisica matematica«. Knjiga združuje avtorjeva vseučilišna predavanja in je namenjena v prvi vrsti študentom fizike.

Založba Einaudi bo pridruživla raznim zbirkam, ki jih izdaja, novo »Biblioteca d'Arte«. V nji bodo izhajali eseji, profili in monografije o sodobnih in o starih umetnikih ter o vseh mogočih vprašanjih, ki so v zvezi z upodabljanjem umetnostjo. Vsek

SPORT

Zdaj tudi kolesarji

V nedeljo bodo na prvenstveni dirki na znani krožni progi od Zgornje Šiške do Podutika in nazaj

Ti so pa zadnji, naši kolesarji, bo dejal kdo, ki je v zadnjem času zasledoval delovanje naših sportnikov od onih razburiljivih dni v marcu in aprilu in je slišal o vseh mogočih vrstah sportnikov, samo o naših dirkačih po cestah še nobene besede. No, čisto tako nedelavni tudi niso bili in morda se še spominjate, da so se oni, ki so članje pri Edinstvu, pripravljali na svojo prireditev na cesti proti Podutiku, toda v zadnjem hipu so morali že skoraj pripravljeno dirko brez lastne krivde odložiti. Za njimi so izgubili voljo in pogum še ostali — veliko jih tako ni, to vemo že iz starih časov — in tako je minilo celih pet mesecev in več, preden bomo imeli na naših cestah spet enkrat kolesarsko dirko, prav za prav otvoritveno in obenem brzokotno tudi zaključno v tej sezoni.

Sprčo vsega tega bo ta prireditev skoraj nemogoče slovesna, poseben značaj pa bo imela tudi zato, ker velja obenem kot dirka za kolesarsko prvenstvo Ljubljanske pokrajine. Sezona za kolesarje je precej pri kraju in prav za prav bi morali namesto napovedi za nedeljo delati že bilanco o minuli sezoni, toda vse te čudne spremembe so same posledice izrednih časov, ki pač ne gredo v breme naših sportnikov samih.

Za prizorišče nedeljske dirke si je Slovenska kolesarska zveza izbrala v pomankljivo primerne proge na daljavo znano podutisko krožno progo, ki jo je dolga leta za svoje prireditve na kolesih in motorjih uporabljala kolesarska sekcija ŽSK Hermes. Ta 8 km dolga cestna zveza iz Zgornje Šiške do Podutika ter nazaj mimo Dolin in Dravljak spet v Zgornjo Šiško ima še prav posebno prednost, da je namreč z vseh

strani dostopna za gledalce, ki lahko do podrobnosti spremljajo pot vsakega dirkača.

V nedeljo bodo torej na tej progi nastopile tri kategorije dirkačev, in sicer turisti, potem juniorji in slednji prvorazredni vozači. Starti si bodo sledili v primernih presledkih od 13.30 dalje, kakor bodo pač zahtevale posamezne proge, ki so odrejene takole:

za turiste dvakratna proga ali 16 km, za juniorje šestkratna proga ali 48 km, za prvorazredne dirkače pa desetkratna proga ali 80 km.

Dirka bo seveda ob vsakem vremenu, start in cilj bosta na znanem starem kraju pri Martičevi restavraciji poleg Gasilskega doma v Zgornji Šiški.

Kakor slišimo, vlada med dirkači za to prvenstveno dirko izredno zanimanje, kar je sprito dolgotrajnega neprostovoljnega odnosa, ki so ga imeli letos, bolj ali manj razumljivo. V ostalem pa ima ta dirka še dve privlačnosti, v znamenju katerih se bo med dirkači razvila še bolj ogorčena borba za mesta kakor marsikdaj prej, saj bo na njej oddan naslov najboljšega kolesarja-dirkača v naši pokrajini, mimo tega pa bodo prireditelji pripravili tudi nekaj lepih in zvenečih nagrad, ki so bile v prejšnjih časih posebno v kolesarskih vrstah bolj ali manj redki pojavi. Razlogov je torej dovolj, da bodo na dirko prišli vsi, ki bodo mogli, in da se bodo vsi do zadnjega vrgli v to borbo z vsem elanom in voljo do zmage.

O dirkačih samih in še nekaterih drugih podrobnostih te dirke, ki utegne — če bo vreme ostalo kakor je — prinesiti prav dober sport, bomo zapisali še kaj.

Moto. V seznam evropskih rekordov je bil sprejet čas 10.3, ki ga je na 100 m dosegel prvi omenjeni rekordar Rudolfa Harbiga, ki je evropski rekord na 4x100 m nemške državne stadione in slednji Ervina Blaska znamka 59 m v metu kladiva.

V naslednjem objavljamo pregled sedaj priznanih rekordov kakor sledi:

Svetovni rekordi
400 m 46 sekund (Harbig, v letu 1939), 800 m 1:46.6 (Harbig v letu 1939), 3000 m 8.09 (Kälame — Švedska — leta 1940), 5000 m 14:08.8 (Mäki — Finska — leta Nemec Karel Neckermann, potem pa oba 1939), 10.000 m 29:52.6 (Mäki — Finska — leta 1939), 25.000 m 1:21.27 (Tamila — Finska — leta 1939), 4x1500 m 15:54.8 (Amerika — leta 1939), 4x800 m 7:35.8 (Finska, leta 1939), skok v višino 2.09 (Walker — Amerika — leta 1937), skok ob palici 4.60 (Warmerdam — Amerika — leta 1940), met kopja 78.70 (Nikkanen — Finska — leta 1938), met kladiva 59.00 (Blask — Nemčija — 1938).

Evropski rekordi
100 m 10.3 (Ekermann — Nemčija — leta 1939), 400 m 46.0 (Harbig, leta 1939), 800 m 1:46.6 (Harbig, leta 1939), 4x100 m 40.1 (Nemčija, leta 1939), 110 m z zapreki 14.3 (Lidmann — Švedska — leta 1938). Časi svetovnih rekordov na 5000 in 10.000 m kakor tudi v metu kopja in kladiva so obenem tudi evropski rekordi.

V ženski atletiki je bil priznan nov svetovni rekord Luise Krüger (Nemčija) v metu kopja na 46.27 m (iz leta 1939). Čas neke nemške klubske stadione na 4x800 m (7:24.2) je bil med tem že priznan kot nemški rekord, pri čemer pa je vredno omeniti, da je nemška reprezentanca štartela na isti prireditvi postavila nov najboljši čas 7:37.8, ki pa je bil pozneje v Braunschweigu izboljšan na 7:30.4. Ta znamka je bila že prijavljena mednarodni federaciji zaradi priznanja.

Tončki Spolonakovi v spomin

Sredi cvetoče mladosti je omahnilo Tvoje življenje. Kdo bi si mislil drago Tončka, da Te bomo v istem mesecu in skoraj na isti dan spremili na zadnji poti, kakor smo se pred 17 leti prvič sestali v Beogradu. Prihleti smo od vseh strani, da si z nadaljevanjem študij ustvarimo življenjski obstoj.

Bila si skromna, tiha, pa vendar vedno prijazna in nadvse uslužna do vseh svojih kolegov in sorodnikov. Lepo so nam poleg dnevi našega šolanja v medsebojnem tovarstvu in prijateljstvu, dokler nas ni usoda razklopila.

Ves čas, odkar si vstopila k železnici, si bila zvesta članica Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev ter s tem najlepše pokazala, da čutiš za dolžnost, da s svojo sposobnostjo in delavnostjo sodeluješ z nami v železniški službi.

Kratka zavrtna bolezen Te je izrgala iz naših vrst. Ni Ti bilo dano, da bi se enkrat obiskala svoj domski kraj, niti ne boš spala svoje večni senj med prijaznimi polji Sv. Jurija ob južni železnici. Dogodki so onemogočili, da bi se Tvoji dragi v polnem številu prihiti do Tebe, zato pa so v tem večjem številu prihiti vsi tisti, ki so Te poznali in Te ljubili.

Na zadnji poti je spremljala našo Tončko številno odposlanstvo uradniške direkcije ter ostalega železniškega uslužbenstva. Posebno v velikem številu so bili zastopniki člani udruženja, pevsko društvo »Sloga« je zapelo več žalostink. Ob odprtem grobu se je poslovil od mrtve tovarišice tov. Peter, ki je v lepih besedah orisal tiki in delo pokojnice.

Naj Ti bo, draga Tončka, lahka slovenska zemlja.

Radio Ljubljana

Sreda, 4. septembra.

7.30: Vesti v slovenščini, 7.45: Lahka glasba, 8: Napoved časa, 8.15: Vesti v italijanski, 12.30: Vesti v slovenščini, 12.45: Orkestralna glasba, 13: Napoved časa in vesti v italijanski, 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini, 13.17: Orkester pod vodstvom Angelinija, 14: Vesti v italijanski, 14.15: Orkester na lok pod vodstvom Manna, 14.45: Vesti v slovenščini, 17.15: Koncert dueta Barbeti in Gioblini, 17.40: Koncert sopranistke Bianca Clemenza, 19: Italijanska ura prof. dr. Stanka Lebna, 19.30: Vesti v slovenščini, 19.45: Operetna glasba, 20: Napoved časa in vesti v italijanski, 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini, 20.30: Simfonijski koncert La Rosa Parodiha pod vodstvom Armada, v odmoru predavanje v slovenščini, 21.30: Koncert kvarteta sester Stritarjev in kmečketa tria, 22.05: Zanimivosti v slovenščini, 22.15: »Plesi iz 19. stoletja«, izvaja orkester pod vodstvom Petralje, 22.45: Vesti v italijanski.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Kdor išče službo, plača za vsako besedo L. —30, takse L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1. Najmanjši znesek je L. 7. Za ženitve in dopisovanja se računa vsaka beseda po L. 1, takse L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2. Najmanjši znesek je L. 20. Za vse druge oglase pa stane vsaka beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2. Najmanjši znesek je L. 10.

Službo dobi
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Iščem pastirja
najraje od 15—16 let. — l. Robežnik, Vič 49. — 16376-1

Strojna šivilja
za krzno dobi takoj zaposlitev Lajpajne, Ulica 3, ma-ia (Aleksandrova) št. 4. — 16369-1

Pletiljsko pomočnico in vajenico
sprejem. Nastop takoj. — Naslov: Zaveč, Cesta XV-8, Glince. — 16366-1

Ženski model
sportnico ali sportno postavo, išče slikar, proti honorarju. Naslov dobi v ogl. odd. ali šifro pod »Model«. — 16359-1

Pridno, pošteno dekle
zmožno kuhe in opravljanja vseh hišnih del, dobi službo takoj ali 1. oktobra. Pogoj dolgoletna sprave. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. — 16357-1

Službe išče
Beseda L. —30, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.

Knjigovodja
bilancist, slovenski in nemški korespondent, veriznan trgovec, zanesljiva starjša, išče zaposlitev. Sprejme tudi polnočasno zaposlitev ali upraviteljsko hiš. Poudarje na ogl. odd. Jutra pod »Zaupna moč«. — 16027-2

Uradnik
35 let, zaposlen pri spedi-ciji, lesni strojnovaj, perfektno ital., slov., hrv., nemško, sedaj nekaj let na Sušaku, želi službo v Ljubljani ali pokrajini, najraje takoj. Cenji, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poznanstvo trgca«. — 16379-2

Pomočnica
iz boljšega salona, gre šivat na dom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. — 16370-2

Punk
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Klavir in klavirsko harmoniko
poučitev gospa po hitri in uspešni metodi. Pride tudi na dom. Začetnikom nudi tudi pouk teorije. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. — 16257-4

Vajencj (ke)
Mizarskega vajenca z vso okirbo v hiši, sprejem. Henigman Peter, Toplice 27, pri Novem mestu. — 16356-44

Glavala
Iskrena hvala vsem, ki so najinega brata, gospoda

dr. Ivana Tertnika
profesorja v pokoju

obiskali v njegovi bolezn, vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in vsem, ki so nama izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo g. dr. Brandetterju za njegov trud in lajšanje, č. gg. duhovščini in sestri usmiljenki.

Svete maše za dušnico se bodo brale v petek, dne 26. t. m. ob 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1941.

ŽALUJOČI SESTRI

Po kratki težki bolezni nas je zapustil naš srčnoljubljeni in dobi soprog, zlati skrbni papa, brat, svak, stric, gospod

JERUC VIKTOR
višji kontrolor drž. železnice

dne 22. t. m., previden s tolažili sv. vere.

Na zadnji poti ga bomo spremlili v sredo, dne 24. septembra t. l. ob 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. septembra 1941.

Globoko žalujoci:
MIRA, soproga — MILENA, cand. med. hčerka — rodbine JERUC, dr. SAJOVIC, dr. PEISE, ŠTERK

Gospod Moto si je še vedno brisal tanke prste v rutico. Uprl mi je svoje predirjive črne oči v obraz, očito čakaje, kaj še porečem.

»Zelo nevrščno mi je, da se moram videti zaplenega v zadeve tajne službe vaše spoštovane dežele,« sem dodal. »Vem, to je sijajna organizacija. Razumem kakopak, da je mogel samo poseg vaše dežele udržiati policijo od vmešavanja.«

Gospod Moto je priklimal.

»Spretem človek ste,« je priznal. »Zelo, zelo me veseli, posebno še z ozirom na mučni položaj. Upam, da se lahko zanesem na vaše tenkočutje. Nerodno mi bilo, če bi odkrito govorili o tem, kar se je zgodilo... s komer koli razen mene.«

»Razumem vas, Ni mi treba groziti. Vaši rojaki imajo zdaj na Severnem Kitajskem vse karte v rokah.«

»Prosim,« je rekel gospod Moto, »prosim, nikar tako ne govorite. Ne gozdim vam, o, nikakor ne! Pravim samo, da bi se utegnili najti zapletenega v istorijo, ki bo za vsakogar mučna. Američani so mi zmerom ugajali. In vi ste mi zelo všeč. Upam, da ostaneta še nadalje dobra prijatelja.«

Glas gospoda Mota, ki je s težavo govoril angleški, mi je zbujal neprijeten občutek. Čustva in strasti je bilo v njem prav toliko kakor v kakem avtomatu. Sedel in kadil je takisto mirno, kakor da bi bil mrlič, ki je ležal na tleh, samo odmišljena postavka v veri okoliščin. Dejstvo, da sem bil zapleten v to verigo, se mi nikakor ni zdelo pomirljivo.

»Dobra prijatelja sva, kakopak,« je nadaljeval gospod Moto. »Prava sreča, da sva dobra prijatelja

Prodaj
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Brizgalne za protiletalsko zaščito
v 3 velikostih po maksimalnih cenah (preizkušene in odobrene od gasilske zajednice) dobavlja ILLERSIC & CO., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, telefon 37-54. — 16277-6

Več košar
pripravljen za zelenjavo in nekaj manjših sodov, napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. — 16380-6

Prodaj
pisalo mizo, hrastovo, črno politirano; stensko uro na 3 ufece, 2 železni peči in razne druge predmete. — ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvorov Šiška. — 16377-6

Wertheim - blagajna
napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. — 16375-6

Perzijsko preprogo
pravo, posteljno perilo, volneno blago za obleko, prodaj. Pred škofijo 151, desno. — 16383-6

Kupim
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Cevi bakrene ali medene
stare kupi ILLERSIC & CO., Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, telefon 37-54. — 16276-7

Rabljenole
dobro ohranjene, kupim. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stole«. — 16373-7

Knjige
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Slovenske
romane in povesti kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Slovenske knjige«. — 16358-8

INSERIRAJ V JUTRU!

ZAHVALA
Iskrena hvala vsem, ki so najinega brata, gospoda

dr. Ivana Tertnika
profesorja v pokoju

obiskali v njegovi bolezn, vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in vsem, ki so nama izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo g. dr. Brandetterju za njegov trud in lajšanje, č. gg. duhovščini in sestri usmiljenki.

Svete maše za dušnico se bodo brale v petek, dne 26. t. m. ob 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1941.

ŽALUJOČI SESTRI

Po kratki težki bolezni nas je zapustil naš srčnoljubljeni in dobi soprog, zlati skrbni papa, brat, svak, stric, gospod

JERUC VIKTOR
višji kontrolor drž. železnice

dne 22. t. m., previden s tolažili sv. vere.

Na zadnji poti ga bomo spremlili v sredo, dne 24. septembra t. l. ob 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. septembra 1941.

Globoko žalujoci:
MIRA, soproga — MILENA, cand. med. hčerka — rodbine JERUC, dr. SAJOVIC, dr. PEISE, ŠTERK

Gospod Moto se je priklonil in nadaljeval:

»V teh časih imamo mnogo skrbi, mnogo sitnih opravkov. Ne vem, kako ste uganili, da sem član tajne službe... zelo bistroumni ste in prav imate, ko mislite, da se skriva za to tragedijo nekaj vse bolj zapletenega. Vendar se vam ni treba truditi... hm... siliti stvari do dna. Upam, da me razumete.«

»Dokaj dobro, hvala, gospod Moto. Zanimam se za mojo skromno osebo, ker sem bil snoči tu. Menda ne mislite, da bi bil jaz bil majorja Besta, vsaj upam.«

»Prosim,« je dejal gospod Moto, »prosim, niti na misel mi ne hodi!«

S prstom je pokazal na mrtvečvo glavo. Vzrok smrti je bil očiten. Sredi majorjevega visokega, ravnega čela je bila luknja, obdana z višnjevkastim robom.

Gospod Moto je rekel:

»Ko je umrl, je stal tu na pragu... mislim, da je z nekom govoril, ker sem našel tole ob njegovih nogah.« Odmerjeno je segel v žep svojega telovnika in potegnil iz njega zlato pušico za puder. »Ne-ka dama je morala govoriti z majorjem Bestom. Tajni policisti v vaši deželi, kjer mi je bila nekaj časa čast študirati, pravijo, da ženska povsod pusti kaj za seboj. Midva seveda ve, kdo je bila ta dama. Vas stvar zanima, gospod Nelson?«

Glas gospoda Mota, ki je s težavo govoril angleški, mi je zbujal neprijeten občutek. Čustva in strasti je bilo v njem prav toliko kakor v kakem avtomatu. Sedel in kadil je takisto mirno, kakor da bi bil mrlič, ki je ležal na tleh, samo odmišljena postavka v veri okoliščin. Dejstvo, da sem bil zapleten v to verigo, se mi nikakor ni zdelo pomirljivo.

»Dobra prijatelja sva, kakopak,« je nadaljeval gospod Moto. »Prava sreča, da sva dobra prijatelja

Pohištvo
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Rabljenole
posteljo, omaro, umivalnik, mizo, prodaj. Poizve se: Vodmatska 1, prišt., Moste. — 16378-12

Pohištvo
in posteljnino, dobro ohranjeno, prodaj. Ogled od 16. do 18. ure. Poljanska cesta 16 (Jožefiče). — 16367-12

Kolesa
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Prodaj
moško, žensko in športno novo italijansko kolo. Cena od 700 lit. — Fantini, mehanik Celovška cesta 42, doročice. — 16372-11

Stanovanje
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Stanovanje
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Dvosobno komfortno stanovanje
s kabineto in takoj na razpolago onemu ki bi poslužil 38.000 lit. za nekaj časa. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stanovanjske«. — 16355-24

Stanovanja
Beseda L. —60, takse —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.

Lepo nagrado
dobi, kdo preskrbi za 1. ali 15. okt. mirni stranki dveh oseb, eno- dvo- ali triosobno stanovanje, event. sobo s souporno kuhinjo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najino odvetnik«. — 16371-21a

Komfortno dvo- ali triosobno stanovanje
v strogem centru, izčista dva solidna zakonska. Najemni- no plačam za 3 mesece naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepo stanova- nje«. — 16363-21a

Filatelija
Filatelisti, pozor! Najugodnejše kupite in vnovične znamke vs konvencij do posle- »Filatelistični znak v knjigar- ni »Svet Dolan, Ljubljana, Stritarjeva 6. — 19-39

Razno
Cedrov sok

pripravljen iz sicilij. cedro-vega sadja iz pristnega sadjarja, se priporoča kot okrepčilo pijača za zdrave in bolne, je okusen, poln vitaminov in gasi žejo. — 1 kg lit 16.—, trgovci po- pust. — Lekarna Bahovec, Ljubljana. — 16364-30

Novo lepo
večstanovanjsko hišo na pe- rificiji Ljubljane, v bližini tamjarske postaje, z lepim vrtom, zaradi družinskih razmer, ugodno prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kanta 4% netto«. — 16384-30

Filatelija
Filatelisti, pozor! Najugodnejše kupite in vnovične znamke vs konvencij do posle- »Filatelistični znak v knjigar- ni »Svet Dolan, Ljubljana, Stritarjeva 6. — 19-39

Razno
Cedrov sok

pripravljen iz sicilij. cedro-vega sadja iz pristnega sadjarja, se priporoča kot okrepčilo pijača za zdrave in bolne, je okusen, poln vitaminov in gasi žejo. — 1 kg lit 16.—, trgovci po- pust. — Lekarna Bahovec, Ljubljana. — 16364-30

Novo lepo
večstanovanjsko hišo na pe- rificiji Ljubljane, v bližini tamjarske postaje, z lepim vrtom, zaradi družinskih razmer, ugodno prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kanta 4% netto«. — 16384-30

Filatelija
Filatelisti, pozor! Najugodnejše kupite in vnovične znamke vs konvencij do posle- »Filatelistični znak v knjigar- ni »Svet Dolan, Ljubljana, Stritarjeva 6. — 19-39

Razno
Cedrov sok

pripravljen iz sicilij. cedro-vega sadja iz pristnega sadjarja, se priporoča kot okrepčilo pijača za zdrave in bolne, je okusen, poln vitaminov in gasi žejo. — 1 kg lit 16.—, trgovci po- pust. — Lekarna Bahovec, Ljubljana. — 16364-30

Novo lepo
večstanovanjsko hišo na pe- rificiji Ljubljane, v bližini tamjarske postaje, z lepim vrtom, zaradi družinskih razmer, ugodno prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kanta 4% netto«. — 16384-30

Filatelija
Filatelisti, pozor! Najugodnejše kupite in vnovične znamke vs konvencij do posle- »Filatelistični znak v knjigar- ni »Svet Dolan, Ljubljana, Stritarjeva 6. — 19-39

Razno
Cedrov sok

pripravljen iz sicilij. cedro-vega sadja iz pristnega sadjarja, se priporoča kot okrepčilo pijača za zdrave in bolne, je okusen, poln vitaminov in gasi žejo. — 1 kg lit 16